Financováno Evropskou unií

COCHEM.CZ

STANDARDIZACE A VYMEZENÍ POROZVODOVÉHO/ROZCHODOVÉHO PROVÁZENÍ

JIŘÍ REMR

Červen 2026

COCHEM.CZ

COCHEM.CZ, z.s.
Rybalkova 336/49, 101 00 Praha 10 – Vršovice
Tel.: + 420 607 723 436
Web: www.cochem.cz

STANDARDIZACE A VYMEZENÍ POROZVODOVÉHO/ROZCHODOVÉHO PROVÁZENÍ

ZÁVĚREČNÁ EVALUAČNÍ ZPRÁVA

JIŘÍ REMR[1]

Tento projekt je spolufinancován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR.

Citační vzor: Remr, J. (2026). *Standardizace a vymezení porozvodového/rozchodového provázení. Závěrečná evaluační zpráva*. COCHEM.CZ, Praha.

Toto dílo je licencováno v souladu s licencí Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.
Podrobné licenční podmínky jsou uvedeny na adrese http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/.

[1] jiri.remr@inesan.eu

MANAŽERSKÉ SHRNUTÍ

Projekt Standardizace a vymezení porozvodového/rozchodového provázení reagoval na potřebu systematičtější, odborně ukotvené a prakticky využitelné podpory rodičů po rozvodu nebo rozchodu. Východiskem projektu byla skutečnost, že sociální a odborní pracovníci působící v této oblasti často neměli k dispozici jednotný metodický rámec, dostatek praktických nástrojů ani sdílené know-how, které by jim umožňovalo poskytovat rodičům strukturovanou poradensko-edukační podporu. Projekt proto usiloval o vytvoření Metodiky a informačně-edukačního Portálu, jejich pilotní ověření, posílení kompetencí cílové skupiny a podporu standardizace porozvodového/porozchodového provázení.

Evaluace byla koncipována jako teorií vedená a evidence-based evaluace využívající smíšený výzkumný design. Opírala se o dotazníková šetření, individuální hloubkové rozhovory a desk research. Hlavním cílem evaluace bylo posoudit, zda projekt přispěl ke zvýšení kompetencí sociálních a odborných pracovníků, zda vytvořené výstupy podporují pracovníky v naplňování potřeb rodičů v porozvodové situaci, a zda přispívají ke standardizaci služby.

Dostupná data dokládají nejen posílení kompetenční připravenosti podpořených pracovníků (10 osob), ale také akceptaci vytvořených výstupů ze strany zkoumaného vzorku sociálních a odborných pracovníků (203 osob). V neposlední řadě je patrný i příspěvek vytvořené Metodiky a Portálu ke standardizaci činností sociálních a odborných pracovníků.

Největší změna byla zaznamenána v oblasti kompetencí cílové skupiny. U podpořených sociálních a odborných pracovníků došlo ke zvýšení deklarovaných kompetencí, zejména profesní sebejistoty při používání odborných a průřezových dovedností. Sebejistota při odborných činnostech vzrostla z 4,51 na 5,72 na sedmibodové škále a sebejistota v průřezových dovednostech z 3,44 na 6,12. Zvláště výrazné posuny se týkaly tvorby rodičovského plánu, edukace rodičů, mapování situace rodiny, vyhodnocování potřeb rodičů a dětí, práce s dynamikou porozvodové situace, neutrálního přístupu k oběma rodičům, sebereflexe a oddělování vlastních hodnot od odborné práce.

Projekt ovlivnil také deklarované pracovní postupy. Pracovníci na konci projektu častěji uváděli používání klíčových postupů odpovídajících standardizované poradensko-edukační službě. Nejvýraznější nárůst byl zaznamenán u vytváření rodičovského plánu, kde hodnota vzrostla z 1,63 na 3,90. Dále se zvýšila četnost edukace rodičů po rozvodu/rozchodu, vedení rodičů k plnění dílčích cílů, ověřování a vyhodnocování plnění cílů a spolupráce s dalšími aktéry. Významný je také nárůst využívání evidence-based přístupu, který vzrostl z 37,5 % na 90,0 %. Tyto výsledky ukazují, že projekt nepůsobil pouze na úroveň znalostí, ale také na konkrétní pracovní vzorce a metodickou orientaci cílové skupiny.

Důležitým přínosem projektu je také postojový posun. Data ukazují posílení neutrálního, respektujícího, sebereflexivního a méně stereotypního profesního přístupu. Souhlas s výrokem „Dítě patří k matce“ klesl z 1,94 na 1,20 na pětibodové škále, což lze interpretovat jako oslabení genderově stereotypní představy o rodičovských rolích. Současně vzrostl souhlas s tím, že úkolem poskytovatele odborné pomoci je provádět rodiče rozvodovou či porozvodovou situací. To podporuje závěr, že projekt přispěl k ukotvení poradensko-edukačního pojetí práce, v němž pracovníci rodiče nehodnotí ani za ně nepřebírají odpovědnost, ale pomáhají jim porozumět situaci dítěte, strukturovat komunikaci a hledat funkční řešení.

Výstupy projektu byly hodnoceny pozitivně. Informačně-edukační Portál Rodičem po rozvodu byl respondenty hodnocen jako relevantní, důvěryhodný, praktický a profesně využitelný nástroj. Celková spokojenost s Portálem dosáhla průměrné hodnoty 9,38 z 10 a pravděpodobnost doporučení kolegům 9,74 z 10. Respondenti oceňovali jak samotný nápad Portálu, tak také jeho užitečnost, důvěryhodnost, srozumitelnost, obsahovou podrobnost i praktickou využitelnost. Portál byl zároveň vnímán jako nástroj, který může pomoci při práci s rodinou v rozpadu, usnadnit práci s klienty a podpořit kvalitnější porozvodové/porozchodové poradenství.

Portál naplňuje cíle projektu zejména tím, že propojuje veřejně dostupné informace pro rodiče, metodické prvky pro odborníky, praktické nástroje, materiály ke stažení a odborné zdroje. Jeho struktura odpovídá klíčovým oblastem práce s rodiči po rozvodu nebo rozchodu: porozumění rozvodové situaci, potřebám dítěte, porozvodovému rodičovství, komunikaci a tvorbě rodičovské dohody či rodičovského plánu. Portál zároveň umožňuje odborníkům pracovat s rodiči i mimo přímou konzultaci, odkazovat je na konkrétní témata, zadávat jim úkoly a využívat jednotné materiály. Tím podporuje jak rozvoj kompetencí pracovníků, tak standardizaci poradenské praxe.

Brožura a infografika byly hodnoceny jako funkční podpůrné výstupy projektu. Brožura byla vnímána jako přehledná, srozumitelná a snadno uchopitelná. Plní zejména navigační a diseminační funkci, neboť pomáhá představit Portál, vysvětlit jeho strukturu a motivuje odborníky k jeho dalšímu využívání. Infografika byla hodnocena jako přehledná, srozumitelná a prakticky použitelná. Její význam spočívá v tom, že převádí složitější logiku služby do rychle uchopitelné vizuální podoby a podporuje porozumění základní struktuře porozvodového/porozchodového provázení.

Výsledky zároveň podporují závěr, že projekt přispěl ke standardizaci práce sociálních a odborných pracovníků. Standardizaci je zde vhodné chápat jako vytvoření a přijetí společného odborného rámce, sdílených nástrojů, metodických postupů a žádoucího profesního postoje, nikoli jako mechanické sjednocení všech rozhodnutí v individuálních případech. Projekt snížil hlavní zdroje nejednotnosti praxe: absenci metodik, materiálů, vodítek, nástrojů a profesní jistoty. Souhlas s výrokem „Nemám materiály, které bych mohl/a rodičům poskytnout“ klesl z 2,81 na 1,11 a výrok „Nemám k dispozici vodítka, návody či metodiky“ z 2,13 na 1,11. Metodika byla navíc hodnocena jako užitečná, praktická, důvěryhodná, obsahově konzistentní a vhodná pro zaškolení nových pracovníků. Poznatky ze vstupních hloubkových rozhovorů tento závěr dále zpřesňují. Ukázaly totiž, že výchozí praxe nebyla homogenní, neboť vedle méně zkušených pracovníků, kteří postrádali konkrétní vodítka a praktické nástroje, působili v zapojených organizacích také odborníci s dlouhou praxí a vlastními ustálenými pracovními postupy. Přínos standardizace je proto vhodné chápat především jako vytvoření společného minimálního odborného rámce, sdíleného jazyka a přenositelných nástrojů, které mohou zvýšit integritu při předávání a sdílení know-how, aniž by eliminovaly odborný úsudek a citlivost k individuální situaci rodiny.

Kulaté stoly představovaly důležitou implementační a diseminační aktivitu. Nešlo přitom o výstup ve smyslu samostatného dokumentu, ale spíše o mechanismus podporující přijetí a šíření vytvořených nástrojů mezi širší odbornou veřejností. Hodnocení kulatých stolů bylo pozitivní: celková spokojenost se pohybovala od 3,36 do 3,95 na čtyřbodové škále a doporučení akce kolegům dosáhlo průměru 9,38 z 10. Celkové hodnocení akcí se nejvíce pojilo s jejich užitečností, zajímavostí, praktickou využitelností a přínosem nových poznatků. To ukazuje, že účastníci vnímali kulaté stoly jako odborně a prakticky hodnotná setkání, nikoli jen jako prezentační aktivitu.

Projekt také vytvořil předpoklady pro udržitelnost dosažených změn. Mezi hlavní faktory udržitelnosti patří vysoká ochota doporučovat vytvořené výstupy, praktická využitelnost Metodiky a Portálu, možnost opakovaného používání Portálu, vhodnost Metodiky pro zaškolení nových pracovníků, diseminační potenciál brožury a infografiky a posílení kompetencí pracovníků, kteří mohou vytvořené nástroje dále využívat v běžné praxi. Současně je však třeba odlišit potenciál udržitelnosti od jeho skutečného naplnění. Dlouhodobé používání výstupů a jejich dopad na organizační praxi bude záviset na jejich aktualizaci, aktivním začlenění do pracovních postupů a institucionálním ukotvení v organizacích.

Celkově platí, že v rámci projektu byly vytvořeny kvalitní a odborně relevantní nástroje, které byly cílovou skupinou i širší odbornou veřejností dobře přijaty. Přispěl ke zvýšení kompetencí sociálních a odborných pracovníků, k metodickému ukotvení jejich práce, k posílení poradensko-edukačního přístupu a k vytvoření předpokladů pro standardizaci služby. Největší výzvou do dalšího období bude zajistit, aby vytvořené výstupy nezůstaly pouze individuálně využívanými pomůckami, ale staly se součástí běžné organizační praxe, zaškolování pracovníků a dlouhodobého systému podpory rodičů po rozvodu nebo rozchodu.

PŘEHLED HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ A NÁVAZNÁ DOPORUČENÍ

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ	EVALUAČNÍ VÝZNAM	NÁVAZNÉ DOPORUČENÍ	GARANT DALŠÍCH KROKŮ
U podpořených pracovníků došlo ke zvýšení deklarovaných kompetencí, zejména profesní sebejistoty. Sebejistota při odborných činnostech vzrostla z 4,51 na 5,72 a sebejistota v průřezových dovednostech z 3,44 na 6,12.	Projekt posílil subjektivní připravenost pracovníků používat žádoucí postupy v poradenské praxi.	Navázat další metodickou podporou zaměřenou na upevňování nových dovedností v reálných případech, např. formou intervizí, kazuistických setkání nebo metodických konzultací.	Odborný/metodický garant COCHEM.CZ ve spolupráci s vedoucími zapojených poskytovatelů služeb
Nejvýraznější změna v deklarovaných pracovních postupech se týká práce s rodičovským plánem, jehož používání vzrostlo z 1,63 na 3,90.	Rodičovský plán se ukazuje jako jeden z nejdůležitějších konkrétních nástrojů standardizované práce.	Dále podporovat používání rodičovského plánu jako běžné součásti služby; vytvořit příklady dobré praxe a modelové situace jeho využití.	Odborný garant Metodiky / metodická pracovní skupina COCHEM.CZ
Zvýšilo se používání evidence-based přístupu z 37,5 % na 90,0 %.	Výsledky podporují závěr, že projekt přispěl k odbornému a metodicky ukotvenému pojetí porozvodového resp. porozchodového provázení.	Průběžně aktualizovat odborné zdroje v Metodice a na Portálu a udržovat vazbu na aktuální výzkumné poznatky, legislativu a praxi.	Odborný garant Metodiky a obsahový garant Portálu; pro legislativní část právní expert
Výrazně klesl pocit absence materiálů, metodik, vodítek a nástrojů. Například výrok „Nemám materiály, které bych mohl/a rodičům poskytnout“ klesl z 2,81 na 1,11.	Projekt významně snížil jednu z vnímaných bariér metodicky jednotnější praxe.	Zajistit, aby materiály byly dlouhodobě dostupné, snadno dohledatelné a pravidelně aktualizované.	COCHEM.CZ jako vlastník/správce výstupů; administrátor Portálu
Portál byl hodnocen pozitivně: celková spokojenost je 9,38 z 10, pravděpodobnost doporučení 9,74 z 10.	Portál je odbornou veřejností vnímán jako relevantní, důvěryhodný a prakticky využitelný výstup.	Podporovat aktivní práci s Portálem v praxi, včetně využívání konkrétních odkazů, domácích úkolů a materiálů mezi konzultacemi.	Vedoucí a metodičtí pracovníci jednotlivých poskytovatelů služeb
Metodika byla hodnocena jako vhodná, užitečná a praktická; doporučení kolegům dosáhlo 10 z 10.	Metodika má značný potenciál fungovat jako nosič standardizace a jako nástroj přenosu know-how.	Začlenit Metodiku do zaškolování nových pracovníků a do interních metodických postupů organizací.	Vedoucí organizací / interní metodici poskytovatelů služeb
Brožura a infografika byly hodnoceny jako přehledné a srozumitelné podpůrné výstupy.	Tyto materiály posilují dostupnost a srozumitelnost hlavních výstupů projektu.	Využívat je jako vstupní materiály při oslovování odborníků, rodičů a dalších institucí.	COCHEM.CZ – garant diseminace/komunikace ve spolupráci s poskytovateli a relevantními institucemi
Kulaté stoly byly hodnoceny pozitivně; doporučení obdobné akce kolegům dosáhlo 9,38 z 10.	Kulaté stoly se osvědčily jako vhodný formát diseminace, odborné reflexe a podpory přijetí výstupů.	Pokračovat v odborných setkáních, seminářích či kulatých stolech jako v nástroji šíření a praktického ukotvování výstupů.	COCHEM.CZ – koordinátor odborného vzdělávání/diseminace; případně ve spolupráci s profesními a regionálními sítěmi

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ	EVALUAČNÍ VÝZNAM	NÁVAZNÉ DOPORUČENÍ	GARANT DALŠÍCH KROKŮ
Projekt posílil neutralitu, sebereflexi a oddělování vlastních hodnot od odborné práce.	Jde o klíčový předpoklad kvalitní práce s rodiči ve vysoce konfliktní porozvodové situaci.	Zařadit tato témata do průběžného vzdělávání, supervizí a metodických diskusí.	Vedoucí/metodici poskytovatelů a externí supervizoři
Oblast prevence vyhoření byla hodnocena jako relativně slabší přínos projektu.	Projekt posílil odborné kompetence, ale méně se soustředil na dlouhodobou profesní zátěž pracovníků.	Doplnit navazující podporu zaměřenou na psychohygienu, práci se zátěží, hranice odborné role a prevenci vyhoření.	Vedoucí jednotlivých organizací ve spolupráci se supervizory; případně HR/personální odpovědnost
Evaluace dokládá předpoklady standardizace, nikoli však úplné sjednocení reálného rozhodování ve stejných případech.	Závěr o dosažené standardizaci je adekvátní na úrovni nástrojů a deklarované praxe; na úrovni pozorovaného chování ho však lze doložit v jen omezené míře.	V budoucnu doplnit analýzu kazuistik, supervizních záznamů, metodických zápisů nebo pozorování praxe.	Nezávislý evaluátor ve spolupráci s metodickými garanty poskytovatelů
Dopady na rodiče a děti nebyly přímo měřeny.	Evaluace hodnotí především změnu u odborníků a kvalitu výstupů.	Pro další fázi doporučit navazující evaluaci klientské perspektivy a dlouhodobého používání nástrojů v praxi.	COCHEM.CZ jako zadavatel + nezávislý evaluátor či výzkumný partner a zapojení poskytovatelé služeb

OBSAH

MANAŽERSKÉ SHRNUTÍ 1

PŘEHLED HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ A NÁVAZNÁ DOPORUČENÍ 3

OBSAH 5

1. PŘEDMĚT EVALUACE 7
   - 1.1 PROJEKT STANDARDIZACE A VYMEZENÍ POROZVODOVÉHO/ROZCHODOVÉHO PROVÁZENÍ 7
   - 1.2 PROBLÉM ŘEŠENÝ PROJEKTEM 7
   - 1.3 CÍLE PROJEKTU 8
   - 1.4 KLÍČOVÉ AKTIVITY PROJEKTU 9
   - 1.5 PRIMÁRNÍ CÍLOVÁ SKUPINA 10
   - 1.6 TEORIE ZMĚNY 11

2. DESIGN EVALUACE 12
   - 2.1 METODIKA ZÁVĚREČNÉ EVALUACE 12
   - 2.2 METODY SBĚRU DAT 14
     - 2.2.1 DESK RESEARCH 14
     - 2.2.2 DOTAZNÍKOVÁ ŠETŘENÍ 14
     - 2.2.3 POLOSTRUKTUROVANÉ A NEFORMÁLNÍ ROZHOVORY 16
     - 2.2.4 PEER REVIEW 16
     - 2.2.5 SYNTÉZA POZNATKŮ 17
     - 2.2.6 REVIZE EVALUAČNÍHO DESIGNU A POUŽITÝCH METOD 18
     - 2.2.7 LIMITY PROVEDENÉ EVALUACE 19

3. VÝSLEDKY 21
   - EO 1 - PODPORUJÍ VÝSTUPY PROJEKTU (PORTÁL A METODIKA) SOCIÁLNÍ A ODBORNÉ PRACOVNÍKY V NAPLŇOVÁNÍ POTŘEB RODIČŮ V POROZVODOVÉ SITUACI? 21
   - EO 2 - DOŠLO U SOCIÁLNÍCH A ODBORNÝCH PRACOVNÍKŮ KE ZVÝŠENÍ KOMPETENCÍ V OBLASTI PODPORY RODIČŮ PO ROZCHODU/ROZVODU PEČUJÍCÍCH O SPOLEČNÉ DÍTĚ? 26
   - EO 3 - PŘISPÍVAJÍ VÝSTUPY PROJEKTU KE STANDARDIZACI SLUŽBY POROZVODOVÉHO/POROZCHODOVÉHO PORADENSTVÍ PRO RODIČE? 32
   - EO 4 - JAKÝM ZPŮSOBEM JSOU DOPADY PROJEKTU UDRŽITELNÉ I PO JEHO SKONČENÍ? 36

4. IMPLIKACE PRO PRAXI 40

5. BIBLIOGRAFIE 42

6. PŘÍLOHY 45

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: **Teorie změny** 11

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Oblasti kompetencí 26
Tabulka 2: Používané odborné metody a přístupy 33
Tabulka 3: Hodnocení Metodiky 35
Tabulka 4: Hodnocení Kulatých stolů I. 38
Tabulka 5: Hodnocení Kulatých stolů II. 38

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Celková spokojenost s informačním portálem „Rodičem po rozvodu“ 21
Graf 2: Hodnocení nápadu upravit problematiku (po)rozvodového rodičovství formou informačního portálu 22
Graf 3: Hodnocení informací na portálu 22
Graf 4: Hodnocení praktické užitečnosti portálu 23
Graf 5: Hodnocení Brožury 24
Graf 6: Hodnocení Infografiky 24
Graf 7: Četnost vykonávání vybraných pracovních postupů 27
Graf 8: Četnost využívání odborných znalostí 28
Graf 9: Četnost využívání poradenských dovedností 28
Graf 10: Profesní sebejistota 29
Graf 11: Hodnocení sebejistoty u dovedností / profesního postoje 29
Graf 12: Vnímané deficity a bariéry 30
Graf 13: Četnost vykonávání deklarovaných pracovních postupů 33
Graf 14: Sebejistota při používání standardizovaných postupů 34
Graf 15: Sebejistota profesního postoje 34
Graf 16: Pravděpodobnost doporučení informačního portálu a metodiky kolegům 36
Graf 17: Celková spokojenost s akcí 39
Graf 18: Doporučení setkání ostatním kolegům 39

SEZNAM PŘÍLOH

KVALITATIVNÍ VÝZKUM
VSTUPNÍ ŠETŘENÍ
VÝSTUPNÍ ŠETŘENÍ
HODNOCENÍ AKCE ZAMĚŘENÉ NA PŘEDÁNÍ KNOW-HOW
ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ KULATÉHO STOLU – LIBEREC
ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ KULATÉHO STOLU – STŘEDOČESKÝ KRAJ
ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ KULATÉHO STOLU – PRAHA
ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ KULATÉHO STOLU – OLOMOUC
ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ KULATÉHO STOLU – ÚSTÍ NAD LABEM
ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ KULATÉHO STOLU – PLZEŇ
ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ KULATÉHO STOLU – BRNO
ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ KULATÉHO STOLU – OSTRAVA
ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ KULATÉHO STOLU – ZLÍN
ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ KULATÉHO STOLU – ČESKÝ KRUMLOV

SEZNAM ZKRATEK

CAWI	computer assisted web interviewing
ČR	Česká republika
EO	evaluační otázka
ESF	Evropský sociální fond
IHI	individuální hloubkové interview
KA	klíčová aktivita
OPZ	Operační program Zaměstnanost
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
SAQ	self-administered questionnaire
VEZ	vstupní evaluační zpráva
ZEZ	závěrečná evaluační zpráva

KLÍČOVÁ SLOVA

porozvodové/porozchodové provázení; porozvodové rodičovství; rodičovský plán; standardizace poradenské praxe; kompetence sociálních a odborných pracovníků; přístup založený na důkazech (evidence-based); teorií vedená evaluace

1. PŘEDMĚT EVALUACE

1.1 PROJEKT STANDARDIZACE A VYMEZENÍ POROZVODOVÉHO/ROZCHODOVÉHO PROVÁZENÍ

Evaluovaný projekt Standardizace a vymezení porozvodového/rozchodového provázení (reg. č. CZ.03.02.02/00/22_027/0001146), spolufinancovaný z prostředků Evropského sociálního fondu, se zaměřil na vytvoření, ověření a zavedení inovativní Metodiky porozvodového/porozchodového provázení a informačně-edukačního webového portálu Rodičem po rozvodu/Akademie porozvodového rodičovství (dále jen „Portál"). Oba výstupy byly koncipovány jako nástroje podporující sociální a odborné pracovníky při práci s rodiči po rozchodu nebo rozvodu, kteří nadále pečují o společné dítě.

Projekt reagoval na absenci systematicky ukotvené následné podpory rodičů v porozvodové/porozchodové situaci. Východiskem projektu bylo zjištění, že sociální a odborní pracovníci v této oblasti často neměli k dispozici jednotný metodický rámec, sdílené know-how ani dostatečně praktické nástroje, které by jim umožňovaly poskytovat rodičům strukturovanou, časově ohraničenou a vyhodnocovanou poradensko-edukační podporu. Projekt proto usiloval o ukotvení principů práce s rodiči po rozvodu/rozchodu a o zvýšení odborných kompetencí pracovníků, kteří se s touto cílovou skupinou setkávají.

Metodika a Portál byly určeny především sociálním a odborným pracovníkům poskytujícím podporu rodinám v porozvodové či porozchodové situaci, zejména v rámci odborného sociálního poradenství, služeb poskytovaných na základě pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí nebo preventivních programů rodinných center a neziskových organizací. Výstupy projektu měly pracovníkům umožnit opřít poradenskou práci o jednotný odborný rámec, evidence-based přístup, srozumitelné materiály pro rodiče a praktické nástroje využitelné při edukaci, komunikaci, tvorbě rodičovské dohody, rodičovského plánu a při vyhodnocování průběhu spolupráce.

V průběhu projektu byly vytvořené nástroje ověřovány v prostředí organizací poskytujících odbornou podporu ohrožené cílové skupině. Do pilotáže byly zapojeny zejména organizace působící v oblasti práce s rodinami v rozvodové či porozvodové situaci, konkrétně Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy působící v rámci Centra intervenčních a psychosociálních služeb LK, p. o. a Centrum Protěž, z. ú. Pilotáž sloužila k ověření funkčnosti, srozumitelnosti, uživatelské přívětivosti a praktické aplikovatelnosti Metodiky a Portálu v podmínkách reálné poradenské praxe.

Součástí projektu byla také podpůrná osvětově-edukační kampaň zaměřená na šíření informací o nové podobě porozvodového/porozchodového provázení a na zvýšení povědomí odborné veřejnosti o možnostech následné podpory rodičů po skončení soudního řízení nebo po rozpadu partnerského soužití. Projekt tak kombinoval tvorbu odborných nástrojů, jejich pilotní ověření, podporu cílové skupiny a šíření výstupů směrem k širší odborné veřejnosti.

Realizace projektu probíhala v období od 1. 7. 2023 do 30. 6. 2026. Evaluace se zaměřila především na posouzení toho, zda projekt přispěl ke zvýšení kompetencí sociálních a odborných pracovníků, zda vytvořené výstupy podporovaly pracovníky v naplňování potřeb rodičů v porozvodové situaci, zda přispěly ke standardizaci služby porozvodového/porozchodového poradenství a jaké předpoklady vytvořily pro udržitelnost dosažených změn po skončení projektu. Evaluační pozornost se proto soustředila zejména na tvorbu a pilotáž Metodiky a Portálu; podpůrná osvětově-edukační kampaň byla zohledněna především jako doplňkový mechanismus šíření a udržitelnosti výstupů.

1.2 PROBLÉM ŘEŠENÝ PROJEKTEM

Projekt reagoval na dlouhodobě identifikovaný problém nedostatečně ukotvené následné podpory rodičů v porozvodové či porozchodové situaci. Zatímco v období soudního řízení je pozornost institucí intenzivně soustředěna na úpravu poměrů k nezletilým dětem, po skončení řízení často chybí dostupná, srozumitelná

a metodicky uchopená forma podpory, která by rodičům pomohla zvládat praktické, komunikační a vztahové nároky porozvodového rodičovství. Rodiče tak zůstávají v situaci, kdy se od nich očekává schopnost spolupracovat, komunikovat a naplňovat potřeby dítěte, aniž by měli vždy k dispozici adekvátní odborné vedení.

Tento problém se týkal také sociálních a odborných pracovníků, kteří s rodiči po rozchodu nebo rozvodu pracují. V praxi často chyběl jednotný metodický rámec, sdílené know-how a dostatečně konkrétní nástroje, o které by bylo možné poradenskou práci opřít. Pracovníci nebyli vždy zvyklí pracovat s rodiči poradensko-edukačně, tedy způsobem, který rodiče nejen podporuje v aktuální krizi, ale zároveň je vede k porozumění situaci dítěte, převzetí rodičovské odpovědnosti, zlepšení komunikace a hledání funkčních dohod. Bez jasného metodického ukotvení bylo obtížné službu zacílit, časově ohraničit, strukturovat její průběh a vyhodnocovat její výsledek.

Absence sdílených postupů zároveň zvyšovala riziko nejednotnosti praxe. Obdobné situace mohly být řešeny rozdílně podle zkušeností, osobního nastavení nebo profesního zázemí konkrétního pracovníka. Pokud pracovníci neměli k dispozici společný odborný rámec, bylo pro ně obtížnější popsat, z čeho jejich postup vychází, jaké cíle služba sleduje, jak má být spolupráce s rodiči vedena a podle čeho lze posoudit, zda byla účelná. Tato nejistota mohla vést nejen k nižší efektivitě poskytované podpory, ale také k vyšší profesní zátěži pracovníků. Vstupní rozhovory současně ukázaly, že problém nespočíval plošně v absenci jakékoli struktury či odborných postupů. U části zkušených pracovníků již byla struktura práce přítomna jako tacitní, na zkušenostech založené know-how, nebyla však vždy explicitně formalizována nebo neumožňovala snadné sdílení s ostatními pracovníky. Kvalitativní evidence proto podpořila přesnější interpretaci výchozího problému jako nerovnoměrného metodického ukotvení, rozdílné míry explicitnosti postupů a omezené přenositelnosti know-how, nikoli jako plošné absence odborné praxe.

Dopady nedostatečně rozvinuté a metodicky neukotvené služby se promítaly také do situace rodičů a dětí. Rodiče, kteří po skončení soudního řízení nenacházeli dostupnou a srozumitelnou odbornou podporu, se při přetrvávajícím konfliktu často znovu obraceli na OSPOD nebo soud. Tím docházelo k dalšímu zatěžování systému, aniž by bylo vždy dosaženo skutečného řešení rodičovského konfliktu nebo zlepšení situace dítěte. Projekt proto vycházel z předpokladu, že posílení kompetencí odborníků, vytvoření metodiky a zpřístupnění praktických nástrojů může přispět k tomu, aby rodiče dostávali podporu dříve, srozumitelněji a způsobem, který je více vede k samostatnosti, dohodě a odpovědnému výkonu porozvodového rodičovství.

V tomto smyslu projekt neřešil pouze nedostatek informací, ale širší problém chybějící standardizace porozvodového/porozchodového provázení. Jeho východiskem byla potřeba vytvořit takový odborný rámec a soubor nástrojů, které sociálním a odborným pracovníkům umožní poskytovat podporu systematicky, jednotněji, srozumitelněji a v souladu s evidence-based přístupem.

1.3 CÍLE PROJEKTU

Projekt byl zaměřen na vytvoření podmínek pro systematičtější, jednotnější a odborně ukotvenou podporu rodičů v porozvodové či porozchodové situaci. V návaznosti na identifikované problémy v dosavadní praxi si stanovil dva hlavní cíle: zaprvé ukotvit principy přístupu k edukaci rodičů po rozvodu nebo rozchodu a zadruhé zvýšit odborné kompetence sociálních a odborných pracovníků, zejména jejich znalosti, dovednosti, profesní jistotu a praktické know-how potřebné pro poskytování porozvodového/porozchodového provázení.

První cíl se týkal především vytvoření a ověření jednotného odborného rámce pro práci s rodiči, kteří po rozpadu partnerského vztahu nadále pečují o společné dítě. Projekt usiloval o to, aby edukace rodičů nebyla poskytována nahodile, intuitivně nebo pouze podle individuálních zkušeností jednotlivých pracovníků, ale aby vycházela ze sdílených principů, ověřených poznatků a jasně formulované logiky práce. Důraz byl kladen zejména na orientaci na potřeby dítěte, podporu rodičovské odpovědnosti, posilování komunikace mezi rodiči, hledání funkčních dohod a vedení rodičů k větší samostatnosti při zvládání porozvodového rodičovství.

Druhý cíl se vztahoval k samotným sociálním a odborným pracovníkům, kteří poskytují podporu rodinám v rozvodové či porozvodové situaci. Projekt měl posílit jejich schopnost pracovat s rodiči strukturovaně, poradensko-edukačně a v souladu s evidence-based přístupem. Očekávaná změna se netýkala pouze doplnění znalostí, ale také rozvoje praktických dovedností: mapování situace rodiny, vyhodnocování potřeb rodičů a dětí, práce s rodičovskou dohodou a rodičovským plánem, vedení rodičů k dílčím cílům, podpora komunikace mezi rodiči, práce s dynamikou konfliktu a schopnost reflektovat vlastní profesní postoje.

Oba cíle byly vzájemně úzce propojené. Ukotvení principů práce s rodiči mělo vytvořit základ pro standardizaci služby, zatímco zvýšení kompetencí pracovníků mělo zajistit, aby nově vytvořený rámec nebyl pouze formálním výstupem projektu, ale mohl být skutečně využíván v poradenské praxi. Projekt proto kombinoval tvorbu metodických a informačních nástrojů, jejich pilotní ověření, podporu zapojených pracovníků a šíření výstupů směrem k širší odborné veřejnosti.

Z hlediska evaluace byly tyto cíle chápány jako klíčové měřítko úspěšnosti projektu. Hodnocení se proto zaměřilo zejména na to, zda se podařilo posílit kompetence cílové skupiny, zda vytvořené výstupy podporovaly jednotnější a metodicky ukotvený způsob práce a zda Metodika a Portál vytvořily prakticky využitelný základ pro další rozvoj porozvodového/porozchodového provázení.

1.4 KLÍČOVÉ AKTIVITY PROJEKTU

Projekt byl realizován prostřednictvím čtyř vzájemně navazujících klíčových aktivit. Jejich společným cílem bylo vytvořit odborně ukotvené nástroje pro porozvodové/porozchodové provázení, ověřit jejich využitelnost v praxi, podpořit jejich šíření a průběžně i závěrečně vyhodnotit jejich přínos.

KA 1: TVORBA METODIKY A INFORMAČNĚ-EDUKAČNÍHO PORTÁLU

První klíčová aktivita byla zaměřena na vytvoření hlavních odborných výstupů projektu: Metodiky porozvodového/porozchodového provázení a informačně-edukačního Portálu. Tyto výstupy měly sociálním a odborným pracovníkům poskytnout jednotný odborný rámec, praktické nástroje a srozumitelně zpracované informace využitelné při práci s rodiči po rozvodu nebo rozchodu.

KA 2: PILOTÁŽ VYTVOŘENÝCH NÁSTROJŮ

Druhá klíčová aktivita se soustředila na ověření funkčnosti, srozumitelnosti a praktické využitelnosti vytvořených nástrojů v prostředí zapojených organizací. Pilotáž umožnila posoudit, zda Metodika a Portál odpovídají potřebám odborné praxe a zda podporují pracovníky při poskytování strukturované poradensko-edukační podpory rodičům.

KA 3: PODPŮRNÁ OSVĚTOVĚ-EDUKAČNÍ KAMPAŇ

Třetí klíčová aktivita měla podpůrný a diseminační charakter. Jejím účelem bylo zvýšit povědomí odborné veřejnosti o porozvodovém/porozchodovém provázení, představit vytvořené nástroje a podpořit jejich další využívání mimo okruh přímo zapojených organizací.

KA 4: EVALUACE

Čtvrtá klíčová aktivita byla zaměřena na vyhodnocení průběhu a výsledků projektu. Evaluace sledovala zejména přínos vytvořených nástrojů pro zvýšení kompetencí sociálních a odborných pracovníků, jejich využitelnost v praxi, příspěvek ke standardizaci služby a předpoklady udržitelnosti dosažených změn.

Předmětem závěrečné evaluace byly především aktivity KA1 a KA2, tedy tvorba a pilotní ověření Metodiky a Portálu. Aktivita KA3 byla zohledněna pouze doplňkově, zejména ve vztahu k šíření výstupů projektu, informovanosti odborné veřejnosti a udržitelnosti vytvořených nástrojů.

1.5 PRIMÁRNÍ CÍLOVÁ SKUPINA

Primární cílovou skupinou projektu byli poskytovatelé a zadavatelé sociálních služeb, služeb pro rodiny a děti a dalších služeb zaměřených na podporu sociálního začleňování. Intervence projektu se v praxi soustředila zejména na sociální a odborné pracovníky, kteří poskytují odbornou pomoc rodičům nezletilých dětí po rozpadu partnerského vztahu, tedy rodičům, kteří po rozchodu nebo rozvodu nadále pečují o společné dítě.

Do této cílové skupiny patřili především sociální pracovníci a další odborní pracovníci působící v oblasti podpory rodin v rozvodové, porozvodové nebo porozchodové situaci. Jednalo se zejména o pracovníky poskytující registrované sociální služby odborného sociálního poradenství, osoby pověřené k výkonu sociálně-právní ochrany dětí, pracovníky poradenských zařízení, rodinných center a dalších organizací, které poskytují rodičům a dětem podporu v krizových nebo zátěžových rodinných situacích.

Projekt vycházel z předpokladu, že právě tito pracovníci mají zásadní roli při podpoře rodičů po rozpadu partnerského vztahu. Jejich odborné kompetence, metodické zázemí a schopnost pracovat s rodiči strukturovaně a poradensko-edukačně přímo ovlivňují kvalitu podpory, kterou rodiče a děti v této životní situaci dostávají. Posílení kompetencí této cílové skupiny proto bylo jedním z hlavních předpokladů dosažení zamýšlené změny projektu.

V rámci pilotáže byly zapojeny dvě spolupracující organizace, které poskytují odborné poradenství a podporu rodinám v rozvodové, porozvodové či jiné krizové situaci. Tyto organizace nebyly formálními partnery projektu ve smyslu pravidel ESF OPZ+, ale poskytly součinnost při ověřování Metodiky a informačně-edukačního Portálu v podmínkách reálné praxe. Jejich zapojení umožnilo posoudit, zda vytvořené nástroje odpovídají potřebám odborných pracovníků a zda jsou prakticky využitelné při práci s rodiči.

První zapojenou organizací byla Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy působící v rámci Centra intervenčních a psychosociálních služeb LK, p. o. Poradna poskytuje poradenství, terapii, edukaci a odbornou podporu rodinám v rozvodové situaci nebo rodinám prožívajícím krizi. V době přípravy projektu zde působilo přibližně 15 pracovníků na pozicích psychologů a sociálních pracovníků.

Druhou zapojenou organizací bylo Centrum Protěž, z. ú., které realizuje programy na podporu rodin jak v rámci pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí, tak na preventivní úrovni mimo toto pověření. V organizaci působilo přibližně 9 odborných pracovníků, kteří se ve své praxi setkávají s rodinami v krizových životních situacích, často spojených s rozvodovou nebo porozvodovou problematikou.

Zapojené organizace tak představovaly vhodné prostředí pro pilotní ověření projektových výstupů. Jejich pracovníci pracovali s cílovou situací, na kterou projekt reagoval, a mohli proto poskytnout relevantní zpětnou vazbu k tomu, zda Metodika a Portál skutečně podporují odbornou práci, přispívají k jejímu metodickému ukotvení a pomáhají rozvíjet žádoucí podobu porozvodového/porozchodového provázení.

1.6 TEORIE ZMĚNY

Obrázek 1: **Teorie změny**

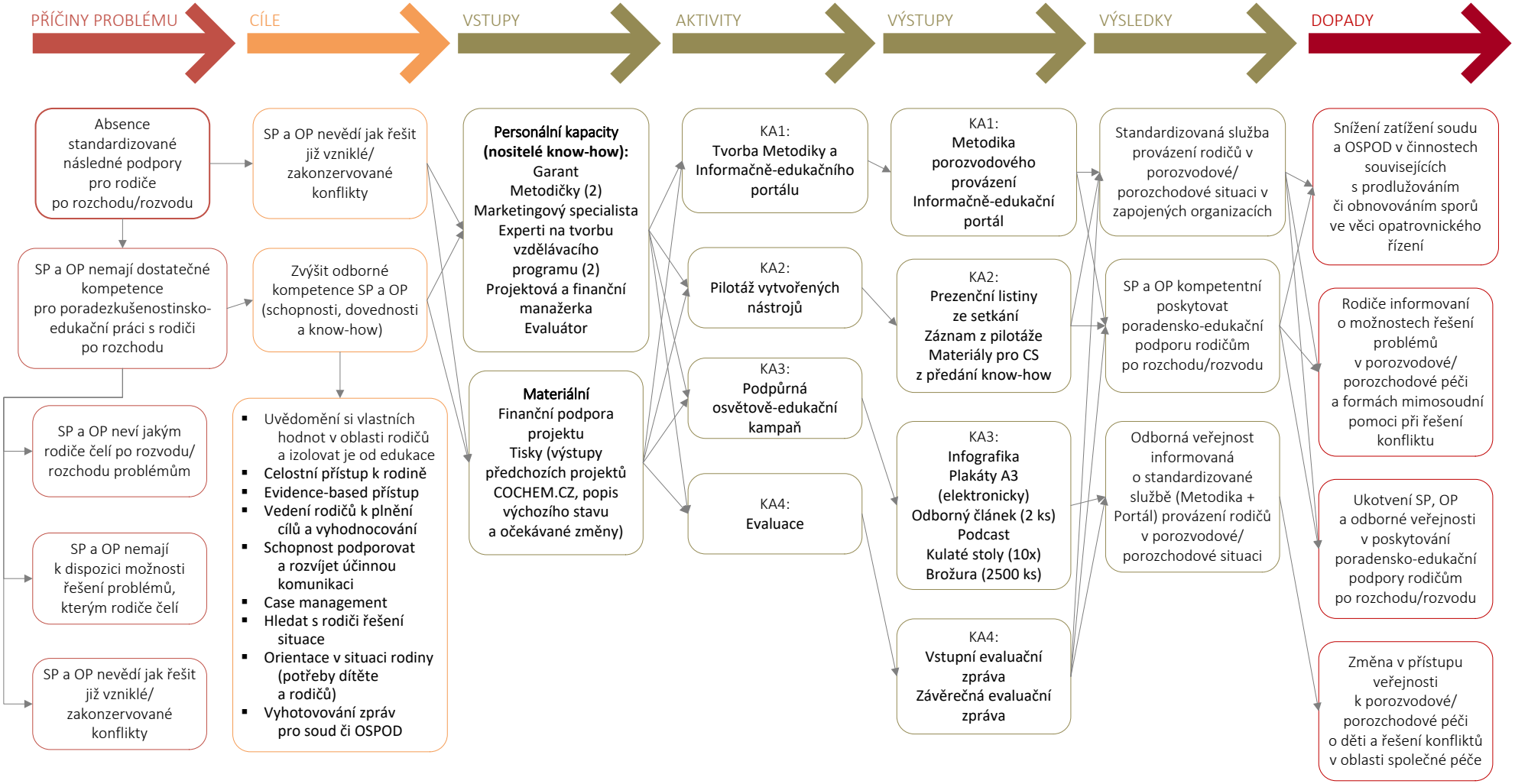

2. DESIGN EVALUACE

Evaluace projektu Standardizace a vymezení porozvodového/rozchodového provázení byla koncipována jako teorií vedená evaluace. Tento přístup byl zvolen s ohledem na povahu projektu, jeho implementační podmínky a skutečnost, že nebylo možné ani účelné aplikovat experimentální nebo kvaziexperimentální design. Evaluace sledovala, zda a jakým způsobem projektové aktivity přispěly k očekávaným změnám v kompetencích cílové skupiny, ve využívání vytvořených nástrojů a ve standardizaci porozvodového resp. porozchodového provázení.

V rámci evaluace tedy nebyly sledovány pouze dosažené výstupy, ale také vazby mezi tím, co bylo v projektu vytvořeno a realizováno, jak byly výstupy přijaty cílovou skupinou a jaký přínos měly pro její znalosti, dovednosti, postoje a deklarované pracovní postupy. Základním rámcem evaluace byla teorie změny projektu, která vymezovala předpokládané cíle, mechanismy jejich dosažení a kontextové faktory, které mohly dosažení těchto cílů podporovat nebo omezovat.

Evaluační design byl nastaven tak, aby poskytl empirickou evidenci využitelnou pro ověření této teorie změny. Evaluace se proto zaměřila zejména na to, zda projekt vedl ke zvýšení kompetencí sociálních a odborných pracovníků, zda vytvořená Metodika a Portál podporovaly pracovníky v naplňování potřeb rodičů v porozvodové situaci, zda přispěly ke standardizaci služby a zda vytvořily předpoklady pro udržitelnost dosažených změn po skončení projektu. Vzhledem k charakteru projektu byla využita kombinace více zdrojů dat a metod, které umožnily zachytit jak proces implementace, tak výsledky a přínosy projektu.

Evaluace měla současně formativní i sumativní funkci. Formativní složka evaluace se zaměřovala na průběh realizace projektu, ověřování srozumitelnosti, funkčnosti a praktické využitelnosti vytvářených nástrojů a poskytování průběžné zpětné vazby realizátorovi projektu. Jejím účelem bylo podpořit další úpravy a zpřesňování Metodiky, Portálu a souvisejících projektových aktivit v průběhu realizace.

Sumativní složka evaluace byla zaměřena na závěrečné posouzení toho, do jaké míry projekt dosáhl svých očekávaných cílů. Soustředila se především na vyhodnocení změn v kompetencích podpořených osob, na přínos vytvořených výstupů pro odbornou praxi, na míru jejich využitelnosti a přijatelnosti a na jejich potenciál přispívat ke standardizaci porozvodového/porozchodového provázení. Sumativní hodnocení tak navazovalo na průběžně získávané poznatky a syntetizovalo je z hlediska hlavních evaluačních otázek.

2.1 METODIKA ZÁVĚREČNÉ EVALUACE

Evaluační design vycházel ze smíšeného výzkumného přístupu, který kombinoval kvantitativní a kvalitativní metody. Kvantitativní data umožnila zachytit změny v deklarovaných kompetencích, postojích, pracovních postupech a hodnocení vytvořených výstupů. Kvalitativní a reflexivní zdroje dat poskytly hlubší porozumění tomu, jak cílová skupina projektové výstupy využívala, jak jim rozuměla a jaké mechanismy změny byly z perspektivy zapojených osob nejvýznamnější. Kombinace obou přístupů umožnila propojit měřitelné indikátory změny s interpretací jejich významu v kontextu odborné praxe.

Z logiky projektu vyplývalo, že projekt měl prostřednictvím Metodiky, Portálu, pilotáže a podpůrných aktivit přispět k posílení kompetencí pracovníků, k většímu metodickému ukotvení jejich práce, k lepší podpoře rodičů v porozvodové situaci a k vytvoření předpokladů pro udržitelné využívání výstupů po skončení projektu. Evaluační zjištění proto byla interpretována nejen jako samostatné výsledky jednotlivých šetření, ale také jako evidence vztahující se k ověření této intervenční logiky.

Cílem závěrečné evaluace bylo zejména:

- vyhodnotit míru dosažení stanovených cílů projektu, zejména ve vztahu ke zvýšení kompetencí cílové skupiny a ke standardizaci porozvodového/porozchodového provázení;
- identifikovat změny, k nimž v průběhu projektu došlo u cílové skupiny, a posoudit jejich význam pro odbornou praxi;

- vyhodnotit přínos vytvořených výstupů, zejména Metodiky a Portálu, pro sociální a odborné pracovníky a pro naplňování potřeb rodičů v porozvodové či porozchodové situaci;
- posoudit uživatelskou přívětivost, srozumitelnost, praktickou využitelnost a přijatelnost vytvořených nástrojů;
- vyhodnotit předpoklady udržitelnosti dosažených změn po skončení projektu.

Změna, přínosy a naplnění potřeb byly sledovány zejména v následujících oblastech:

- ukotvení přístupu sociálních a odborných pracovníků k edukaci rodičů po rozchodu nebo rozvodu;
- rozvoj kompetencí sociálních a odborných pracovníků v oblasti podpory rodičů po rozchodu nebo rozvodu pečujících o společné dítě;
- přínos Metodiky a Portálu pro odbornou práci sociálních a odborných pracovníků;
- přínos Metodiky a Portálu pro naplňování potřeb rodičů v porozvodové či porozchodové situaci;
- příspěvek vytvořených výstupů ke standardizaci služby porozvodového/porozchodového provázení;
- uživatelská přívětivost, srozumitelnost a praktická využitelnost Metodiky a Portálu.

Na základě cílů evaluace byly formulovány hlavní evaluační otázky, které tvořily rámec pro sběr, analýzu a interpretaci dat. Všechny evaluační činnosti směřovaly k jejich zodpovězení a k celkovému vyhodnocení přínosu projektové intervence.

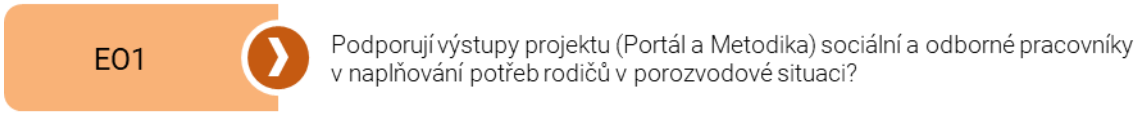

Tato otázka hodnotila především využitelnost vytvořených nástrojů v odborné praxi. Pozornost byla věnována tomu, zda Metodika a Portál poskytují pracovníkům relevantní informace, praktické nástroje a srozumitelné materiály, které jim pomáhají podporovat rodiče v orientaci v porozvodové situaci, ve zlepšování komunikace, v hledání dohod a v naplňování potřeb dítěte.

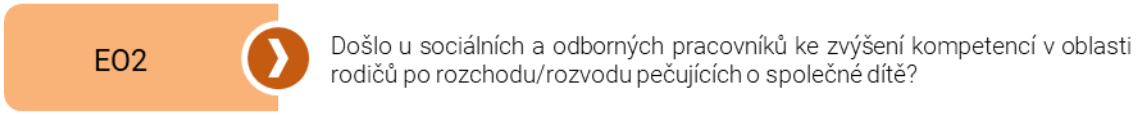

Tato otázka se zaměřovala na změny ve znalostech, dovednostech, profesní jistotě, postojích a deklarovaných pracovních postupech cílové skupiny. Sledováno bylo, zda projekt přispěl k tomu, že pracovníci dokázali s rodiči pracovat strukturovaněji, jistěji, více poradensko-edukačně a v souladu s žádoucími principy porozvodového/porozchodového provázení.

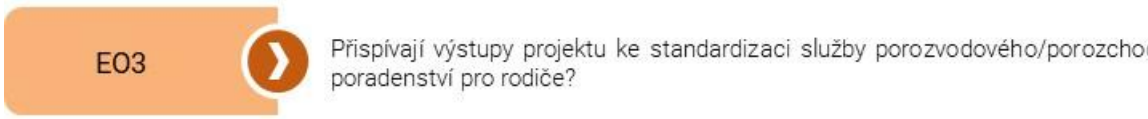

Tato otázka se vztahovala k tomu, zda projekt přispěl k většímu metodickému ukotvení odborné práce, k používání sdílených postupů a nástrojů a k omezení nejednotnosti v poskytování podpory rodičům. Hodnoceno bylo zejména to, zda vytvořené výstupy pomohly pracovníkům opřít jejich praxi o společný odborný rámec, evidence-based přístup a strukturovanou logiku práce s rodiči.

Tato otázka se zaměřovala na předpoklady dlouhodobého využívání vytvořených výstupů a na možnosti zachování dosažených změn po ukončení projektové podpory. Posuzováno bylo zejména to, zda Metodika a Portál mohou být dále využívány v praxi, při zaškolování pracovníků, při práci s rodiči a při šíření jednotného přístupu k porozvodovému/porozchodovému provázení.

2.2 METODY SBĚRU DAT

Pro účely formativní evaluace byla data sbírána zejména za účelem průběžného ověřování srozumitelnosti, použitelnosti a přijatelnosti vytvářených výstupů projektu. Formativní složka evaluace poskytovala realizátorovi projektu zpětnou vazbu k podobě Metodiky, Portálu a souvisejících aktivit a umožňovala identifikovat oblasti vhodné k úpravě nebo doplnění v průběhu realizace projektu. Pro účely sumativní evaluace byla data využita především k vyhodnocení změny u cílové skupiny, k posouzení přínosu projektových výstupů a k celkovému zhodnocení míry dosažení stanovených cílů projektu.

Evaluační evidence byla získávána prostřednictvím desk research, dotazníkových šetření, polostrukturovaných a neformálních rozhovorů a peer review. Kombinace těchto metod umožnila triangulovat zjištění z různých zdrojů dat a posílit věrohodnost evaluačních závěrů. Kvantitativní šetření poskytla standardizovanou evidenci o změnách a hodnoceních, zatímco kvalitativní zdroje umožnily lépe porozumět mechanismům, kontextu a praktickému významu zjištěných změn. Jednotlivé sběry dat byly nastaveny tak, aby společně pokryly hlavní evaluační otázky.

2.2.1 DESK RESEARCH

Desk research sloužil k získání kontextových informací a k průběžnému porozumění projektové logice, plánovaným aktivitám, vytvořeným výstupům a změnám, které projekt usiloval vyvolat. Tato metoda zahrnovala zejména obsahovou analýzu projektové dokumentace, výchozího popisu problému a očekávaných změn, popisu klíčových aktivit, metodických a informačních materiálů.

Desk research umožnil zasadit empirická zjištění do širšího kontextu projektu a ověřovat, zda vytvořené výstupy odpovídají původnímu záměru, cílům projektu a potřebám cílové skupiny. Současně sloužil jako podpůrný zdroj pro interpretaci výsledků dotazníkových šetření a rozhovorů, zejména při posuzování toho, zda projekt skutečně reagoval na identifikované problémy v oblasti porozvodového/porozchodového provázení.

2.2.2 DOTAZNÍKOVÁ ŠETŘENÍ

Dotazníková šetření představovala hlavní zdroj standardizovaných kvantitativních dat. Byla využita jak pro zachycení změny u cílové skupiny, tak pro hodnocení vytvořených výstupů projektu ze strany podpořených osob a širší odborné veřejnosti. Dotazníky obsahovaly převážně uzavřené otázky, doplněné v některých případech o otevřené otázky umožňující zachytit konkrétní podněty, zkušenosti a doporučení respondentů.

Dotazníková šetření byla realizována formou samovyplňovacích dotazníků (SAQ). Zaměřena byla zejména na vstupní a výstupní úroveň kompetencí podpořených osob, hodnocení předání know-how, spokojenost s Metodikou a Portálem, uživatelská přívětivost vytvořených výstupů a zpětná vazba odborné veřejnosti v rámci kulatých stolů.

Dotazníková šetření byla realizována se dvěma hlavními skupinami respondentů. První skupinu tvořili sociální a odborní pracovníci obou zapojených organizací, kteří se účastnili předání know-how a pilotáže vytvořených

nástrojů. Druhou skupinu tvořila širší odborná veřejnost, jejíž zpětná vazba sloužila k posouzení přijatelnosti, srozumitelnosti a praktické využitelnosti projektových výstupů mimo úzký okruh pilotujících organizací.

V rámci evaluace bylo realizováno pět hlavních dotazníkových šetření.

První šetření: vstupní kompetenční sebehodnocení cílové skupiny

Tento výzkum zachycoval výchozí stav cílové skupiny před předáním know-how a před plným zapojením podpořených osob do práce s Metodikou a Portálem. Jeho účelem bylo popsat počáteční úroveň deklarovaných kompetencí, pracovních postupů, postojů a potřeb sociálních a odborných pracovníků v oblasti porozvodového/porozchodového provázení. V tomto případě se do výzkumu zapojilo 16 respondentů.

Šetření se zaměřilo zejména na schopnost pracovníků orientovat se v situaci rodiny, vyhodnocovat potřeby rodičů a dětí, pracovat s dynamikou rodičovského konfliktu, podporovat komunikaci mezi rodiči, vést rodiče k plnění dílčích cílů, využívat odborné poznatky a reflektovat vlastní hodnotové postoje. Vstupní data zároveň sloužila jako základ pro posouzení změny v porovnání s výstupním kompetenčním sebehodnocením.

Druhé šetření: hodnocení předání know-how

Druhé šetření bylo zaměřeno na zpětnou vazbu k předání know-how cílové skupině. Jeho účelem bylo vyhodnotit, zda byly předávané informace srozumitelné, odborně relevantní, tematicky dostatečné a prakticky využitelné. Pozornost byla věnována také struktuře vzdělávací a metodické podpory a tomu, zda respondenti získali dostatečný základ pro následné využívání Metodiky a Portálu v praxi.

Toto šetření poskytlo průběžnou zpětnou vazbu k tomu, jak cílová skupina rozuměla projektovým výstupům a zda byla připravena je dále využívat v rámci pilotáže. Výzkumu se zúčastnilo celkem 10 respondentů.

Třetí šetření: hodnocení Metodiky a Portálu cílovou skupinou

Třetí šetření bylo zaměřeno na hodnocení vytvořených výstupů projektu ze strany podpořených osob. Spojovalo prvky satisfakčního šetření a uživatelského hodnocení, kdy respondenti hodnotili zejména srozumitelnost, přehlednost, strukturu, obsahovou úplnost, praktickou využitelnost a uživatelskou přívětivost Metodiky a Portálu.

Toto šetření přispělo k vyhodnocení toho, zda Metodika a Portál odpovídají potřebám cílové skupiny a zda mohou podporovat odbornou práci s rodiči v porozvodové či porozchodové situaci. Hodnocení Metodiky a Portálu je založeno na odpovědích celkem 203 respondentů (kvůli item non-response se však ve výsledcích mohou konkrétní údaje o počtu případů lišit).

Čtvrté šetření: výstupní kompetenční sebehodnocení cílové skupiny

Čtvrté šetření zachycovalo stav cílové skupiny po realizaci hlavních intervenčních aktivit a po zkušenosti s vytvořenými nástroji. Navazovalo na vstupní kompetenční sebehodnocení a umožnilo identifikovat změny v deklarovaných kompetencích, sebejistotě, pracovních postupech a postojích podpořených osob.

Výstupní šetření bylo zaměřeno na stejné klíčové oblasti jako vstupní měření, aby bylo možné sledovat změnu v čase. Vedle toho zahrnovalo také otázky, které byly položeny pouze na konci projektu a sloužily k reflexi jeho přínosu. Do tohoto výstupního hodnocení se zapojilo celkem 10 respondentů z původního počtu 16 zapojených.

Páté šetření: hodnocení kulatých stolů odbornou veřejností

Páté šetření bylo realizováno v rámci kulatých stolů se širší odbornou veřejností. Jeho účelem bylo získávat zpětnou vazbu ke způsobu představení projektových výstupů a jejich vnímanou relevanci, srozumitelnost, praktickou využitelnost a ochotu doporučovat.

Toto šetření poskytlo důležitou evidenci o tom, jak byly výstupy projektu přijímány mimo úzký okruh pilotujících organizací. Zároveň umožnilo posoudit potenciál dalšího šíření Metodiky a Portálu, jejich přijatelnost pro odbornou veřejnost a jejich schopnost podporovat standardizaci praxe v širším profesním prostředí. Do hodnocení jednotlivých kulatých stolů se zapojovalo 10–30 účastníků.

2.2.3 POLOSTRUKTUROVANÉ A NEFORMÁLNÍ ROZHOVORY

Kvalitativní složku evaluace tvořily polostrukturované a neformální rozhovory. Polostrukturované rozhovory byly vedeny podle předem připraveného scénáře, který zajišťoval srovnatelnost hlavních okruhů mezi participanty, ale zároveň ponechával prostor pro rozvedení individuálních zkušeností, reflexí a příkladů z praxe. Neformální rozhovory a průběžné konzultace sloužily zejména k doplnění kontextu, porozumění implementaci projektu a zachycení průběžných poznatků, které nemusely být plně postižitelné standardizovanými nástroji. Tyto rozhovory byly využity zejména ve formativní části evaluace, kdy pomáhaly zachytit potřeby cílové skupiny, průběžné zkušenosti s vytvářenými nástroji a podněty pro jejich úpravu.

Polostrukturované a neformální rozhovory byly vedeny především se sociálními a odbornými pracovníky zapojených organizací a se zástupkyněmi realizačního týmu, zejména s osobami odpovědnými za metodické vedení projektu. V počáteční fázi se rozhovory zaměřovaly na výchozí podobu práce s rodiči po rozvodu nebo rozchodu, používané metody, míru standardizace v organizacích a potřeby další podpory.

Samostatně analyzovaný soubor vstupních polostrukturovaných rozhovorů tvořilo 14 záznamů s celkem 15 participanty (jeden rozhovor byl veden se dvěma pracovníky současně). Přepisy byly analyzovány tematicky a s využitím principů zakotvené teorie, zejména otevřeného kódování a následného axiálního propojování kategorií. Analýza byla doplněna o perspektivu zaměřenou na posouzení vztahů mezi kontextem, mechanismy a očekávanými výsledky. Vzhledem k tomu, že šlo o vstupní rozhovory, byly tyto poznatky využívány především k rekonstrukci výchozího kontextu, potřeb a mechanismů, které mohly účinek projektu podporovat či omezovat.

Hlavní tematické okruhy rozhovorů zahrnovaly zejména:

- náplň pracovní činnosti ve vztahu k podpoře rodičů po rozvodu nebo rozchodu;
- používané odborné metody a nástroje;
- strukturu a míru standardizace poradenské práce v organizaci;
- potřeby podpory v konkrétních oblastech porozvodového/porozchodového provázení;
- vnímané změny v kompetencích, jistotě a pracovních postupech;
- možnosti a bariéry udržitelného budoucího využívání výstupů.

2.2.4 PEER REVIEW

Součástí evaluačního designu bylo také posouzení vytvořených výstupů. Účelem peer review bylo doplnit perspektivu cílové skupiny a odborné veřejnosti o expertní posouzení Metodiky a Portálu. Tato metoda byla využita pro sumativní evaluaci, protože umožnila zhodnotit, zda vytvořené výstupy odpovídají odborným požadavkům v oblasti porozvodového/porozchodového provázení a zda mají potenciál být dále využívány v praxi.

Peer review bylo zaměřeno na celkovou úroveň výstupů, jejich strukturovanost, srozumitelnost, praktickou využitelnost a udržitelnost. Hodnocení bylo provedeno prostřednictvím hodnoticího nástroje připraveného evaluátorem. Tento nástroj kombinoval uzavřené hodnoticí položky a otevřené otázky umožňující doplnit kvalitativní komentáře a doporučení.

Odborné posouzení se soustředilo zejména na tyto aspekty:

- odborná správnost, úplnost a aktuálnost výstupů;
- přehlednost, srozumitelnost a logická struktura výstupů;
- praktická využitelnost Metodiky a Portálu pro sociální a odborné pracovníky;
- soulad výstupů s cíli projektu a potřebami cílové skupiny;
- potenciál výstupů přispívat ke standardizaci porozvodového/porozchodového provázení;
- udržitelnost a další využitelnost výstupů po skončení projektu.

2.2.5 SYNTÉZA POZNATKŮ

Syntéza poznatků představovala klíčovou fázi závěrečné evaluace. Jejím účelem bylo propojit zjištění z jednotlivých dílčích šetření, zasadit je do rámce evaluačních otázek a posoudit jejich význam ve vztahu k cílům projektu. Evaluace proto nepracovala s jednotlivými zdroji dat izolovaně, ale využívala je jako vzájemně se doplňující evidenci umožňující komplexně posoudit změny u cílové skupiny, přínos vytvořených výstupů, míru standardizace odborné praxe a předpoklady udržitelnosti dosažených změn.

Základním principem syntézy byla triangulace dat. Zjištění z kvantitativních šetření byla porovnávána a interpretována společně s poznatky získanými prostřednictvím rozhovorů, desk research a odborného posouzení výstupů. Dotazníková šetření poskytla standardizovanou evidenci o změnách v deklarovaných kompetencích, postojích, pracovních postupech a hodnocení vytvořených nástrojů. Kvalitativní zdroje dat umožnily tato zjištění interpretovat v kontextu reálné odborné praxe, zkušeností zapojených pracovníků a implementace projektu v pilotujících organizacích. Desk research sloužil k ověření souladu zjištění s projektovou dokumentací, cíli projektu, teorií změny a obsahem vytvořených výstupů. Peer review doplnilo uživatelskou perspektivu o expertní posouzení odborné kvality, struktury a praktické využitelnosti Metodiky a Portálu.

Syntéza byla vedena čtyřmi hlavními evaluačními otázkami. Každá evaluační otázka byla zodpovídána na základě kombinace více zdrojů dat, aby závěry nevycházely pouze z jednoho typu evidence. U každé otázky byly nejprve identifikovány relevantní datové zdroje, následně byly vyhodnoceny dílčí indikátory a poté byla formulována souhrnná interpretace jejich významu ve vztahu k cílům projektu.

Ve vztahu k EO1, tedy otázce, zda Metodika a Portál podporují sociální a odborné pracovníky v naplňování potřeb rodičů v porozvodové situaci, byla využita zejména data ze satisfakčního a uživatelského hodnocení výstupů, hodnocení kulatých stolů, rozhovorů s cílovou skupinou a desk research zaměřeného na obsah Portálu, Metodiky, brožury a infografiky. Pozornost byla věnována tomu, zda vytvořené výstupy poskytují pracovníkům srozumitelné informace, praktické nástroje, metodickou oporu a materiály využitelné při práci s rodiči. Dílčí zjištění byla posuzována také ve vztahu k tomu, zda výstupy podporují práci s potřebami dítěte, komunikací rodičů, rodičovskou dohodou, rodičovským plánem a celkovou orientací rodičů v porozvodové situaci.

Ve vztahu k EO2, tedy otázce, zda došlo u sociálních a odborných pracovníků ke zvýšení kompetencí v oblasti podpory rodičů po rozchodu nebo rozvodu, byla hlavním zdrojem evidence vstupní a výstupní kompetenční sebehodnocení cílové skupiny. Tato data umožnila popsat změny v deklarovaných znalostech, dovednostech, profesní jistotě, postojích a pracovních postupech. Závěry byly dále interpretovány s využitím výstupních reflexivních položek, rozhovorů s cílovou skupinou a poznatků z pilotáže. Syntéza se zaměřovala nejen na celkovou míru změny, ale také na to, ve kterých kompetenčních oblastech byla změna nejvýraznější a zda odpovídala původně formulovaným cílům projektu.

Ve vztahu k EO3, tedy otázce, zda výstupy projektu přispívají ke standardizaci poradenství, byla syntéza zaměřena na evidenci týkající se metodického ukotvení odborné práce, používání společných nástrojů a změn v deklarovaných pracovních postupech. Klíčovými zdroji byla vstupní a výstupní kompetenční data, výstupní hodnocení Metodiky, zpětná vazba cílové skupiny a odborné veřejnosti a obsahová analýza vytvořených výstupů. Standardizace byla v evaluaci chápána jako proces vytváření sdíleného odborného rámce, sjednocování základních principů práce, posilování evidence-based přístupu a zavádění konkrétních nástrojů, nikoli jako mechanické sjednocení všech rozhodnutí v individuálních případech.

Ve vztahu k EO4, tedy otázce udržitelnosti dopadů projektu po jeho skončení, byla syntéza zaměřena na předpoklady dalšího využívání Metodiky, Portálu a souvisejících materiálů. Hodnocena byla zejména vnímaná užitečnost výstupů, deklarovaná pravděpodobnost jejich dalšího používání, vhodnost výstupů pro zaškolování nových pracovníků, dostupnost Portálu, přenositelnost materiálů do běžné praxe a schopnost výstupů podporovat dlouhodobé metodické ukotvení služby. Zdrojem evidence byla zejména výstupní dotazníková šetření, hodnocení kulatých stolů, rozhovory, desk research a peer review.

Výsledná syntéza proto postupovala od dílčích zjištění k celkovému hodnocení projektu. Nejprve byly vyhodnoceny jednotlivé zdroje dat, poté byla zjištění seskupena podle evaluačních otázek a následně byla interpretována ve vztahu k hlavním cílům projektu. Tento postup umožnil posoudit, zda projekt přispěl ke zvýšení kompetencí sociálních a odborných pracovníků, zda vytvořené výstupy podporují jejich práci s rodiči, zda přispívají ke standardizaci porozvodového/porozchodového provázení a zda mají potenciál být využívány i po skončení projektu.

Syntéza poznatků zároveň respektovala limity jednotlivých zdrojů dat. Změny v kompetencích byly vyhodnocovány především na základě sebehodnocení podpořených osob, nikoli objektivního testu výkonu nebo přímého pozorování poradenské práce. Hodnocení výstupů vycházelo z perspektivy cílové skupiny, odborné veřejnosti a expertního posouzení, avšak nemohlo plně zachytit dlouhodobé používání výstupů po skončení projektu. Závěry evaluace proto byly formulovány tak, aby odpovídaly průkaznosti dostupné evidence; s vyšší spolehlivostí tam, kde se zjištění z více zdrojů vzájemně potvrzovala, a opatrněji v případech, kdy šlo o předpoklady budoucího využívání či o deklarované, nikoli přímo pozorované, změny.

2.2.6 REVIZE EVALUAČNÍHO DESIGNU A POUŽITÝCH METOD

Evaluační design byl v průběhu realizace projektu průběžně zpřesňován a upravován tak, aby odpovídal skutečnému průběhu projektu, harmonogramu tvorby a pilotáže výstupů, dostupnosti respondentů a informačním potřebám závěrečné evaluace. Některé dílčí změny oproti původnímu záměru byly důsledkem přirozeného vývoje projektu a potřeby přizpůsobit sběr dat reálným podmínkám implementace. Tyto úpravy neměnily základní logiku evaluace ani hlavní evaluační otázky, ale vedly k účelnějšímu uspořádání sběru dat a k většímu důrazu na zdroje evidence, které byly pro vyhodnocení cílů projektu nejrelevantnější.

Původní evaluační záměr předpokládal širší soubor dílčích šetření, z nichž některá měla být realizována odděleně nebo ve více fázích. V průběhu realizace projektu však došlo k metodické racionalizaci evaluačního designu. Některé původně samostatně plánované sběry byly sloučeny, některé byly věcně upraveny a některé byly nahrazeny jinými zdroji evidence. Výsledný evaluační design se proto opíral o pět hlavních dotazníkových šetření, doplněných o rozhovory, desk research a peer review.

Tato úprava byla vhodná zejména s ohledem na velikost cílové skupiny a charakter pilotáže. Přímá cílová skupina projektu byla relativně malá a zahrnovala pracovníky zapojených organizací, kteří byli zároveň zatíženi běžnou odbornou praxí i účastí v projektových aktivitách. Rozdělení sběru dat do příliš velkého počtu samostatných šetření by zvyšovalo zátěž respondentů a mohlo by vést k nižší kvalitě odpovědí. Sloučení některých tematicky příbuzných šetření proto představovalo metodicky přiměřené řešení, které umožnilo zachovat potřebný rozsah evidence a současně respektovat kapacity respondentů.

K významné úpravě došlo zejména v oblasti hodnocení vytvořených výstupů. Původně plánované samostatné satisfakční šetření a test uživatelské přívětivosti byly ve výsledném designu částečně integrovány do společného hodnocení Metodiky a Portálu. Toto řešení umožnilo v jednom sběru zachytit jak celkovou spokojenost s výstupy, tak jejich srozumitelnost, strukturu, obsahové pokrytí, praktickou využitelnost a uživatelskou přívětivost. Spojení těchto tematických oblastí bylo účelné, protože respondenti hodnotili tytéž výstupy z více vzájemně provázaných hledisek.

K úpravě došlo rovněž v zacházení s některými položkami, které byly zjišťovány pouze ve vstupním nebo pouze ve výstupním šetření. Položky zařazené pouze do vstupního šetření byly vyhodnoceny jako evidence výchozí situace a potřeb cílové skupiny. Naopak položky zařazené pouze do výstupního šetření byly interpretovány jako stavové hodnocení na konci projektu, zejména jako reflexe přínosu projektu, Metodiky, Portálu a získaného know-how.

Samostatnou úpravu představovalo využití šetření mezi účastníky kulatých stolů. Toto šetření nebylo zaměřeno na měření změny u přímé cílové skupiny projektu, ale na posouzení přijatelnosti a relevance projektových výstupů z pohledu širší odborné veřejnosti. Tím rozšířilo evaluační perspektivu nad rámec pilotujících organizací a poskytlo důležitou evidenci o potenciálu dalšího šíření Metodiky, Portálu, brožury

a infografiky. Výsledky tohoto šetření byly proto využity zejména při hodnocení přínosu výstupů, jejich srozumitelnosti a udržitelnosti.

Revize evaluačního designu se týkala také kvalitativní části evaluace. Polostrukturované a neformální rozhovory byly využívány flexibilněji, než předpokládal původní plán. Jejich hlavní funkcí bylo doplnit a interpretovat zjištění z dotazníkových šetření, zachytit zkušenost cílové skupiny a porozumět jejím potřebám. Kvalitativní složka tak plnila především vysvětlující roli.

Uvedené změny nepředstavují zásadní odklon od původního evaluačního plánu. Hlavní evaluační otázky, teorie změny a základní smíšený charakter evaluace byly zachovány. Revize se týkala především praktického uspořádání sběru dat, sloučení příbuzných metodických nástrojů a zpřesnění způsobu interpretace jednotlivých zdrojů evidence.

2.2.7 LIMITY PROVEDENÉ EVALUACE

Každá evaluace probíhá v konkrétních implementačních, organizačních a metodologických podmínkách, které ovlivňují rozsah dostupné evidence i sílu hodnoticích závěrů. Také v případě evaluace projektu Standardizace a vymezení porozvodového/rozchodového provázení bylo nutné zohlednit limity vyplývající z povahy projektu, velikosti cílové skupiny, dostupnosti respondentů, časového rámce evaluace a zvoleného evaluačního designu. Tyto limity nesnižují relevanci získaných zjištění, ale vymezují, jakým způsobem je vhodné výsledky interpretovat.

Evaluace byla koncipována jako teorií vedená evaluace. Tento přístup byl vzhledem k charakteru projektu vhodný, protože umožnil posuzovat, zda projektové aktivity, vytvořené výstupy a pilotáž odpovídaly předpokládané logice změny. Zároveň však tento design neumožňuje formulovat kauzální závěry se stejnou mírou jistoty jako experimentální nebo kvaziexperimentální evaluace. Projekt nebyl realizován v podmínkách, které by umožňovaly náhodné přiřazení jednotlivců do intervenční a kontrolní skupiny, a nebylo možné izolovat vliv projektu od dalších faktorů působících na odbornou praxi cílové skupiny. Závěry evaluace proto nejsou formulovány jako důkaz jednoznačného kauzálního účinku, ale jako hodnocení míry, v níž dostupná evidence podporuje předpokládanou teorii změny.

Teorií vedená evaluace zároveň pracuje s předpoklady o tom, jakým způsobem měly projektové aktivity vést k očekávaným změnám. Tyto předpoklady mohou být vždy do určité míry zjednodušující. Reálná odborná praxe je ovlivňována organizačním kontextem, předchozí zkušeností pracovníků, typem klientů, dostupností návazných služeb i spoluprací dalších institucí. Evaluace proto nemohla plně zachytit všechny faktory, které mohly podporovat nebo naopak omezovat využívání Metodiky a Portálu v praxi. Při interpretaci výsledků bylo proto nutné rozlišovat mezi tím, co projekt přímo vytvořil a ovlivnil, a širšími systémovými podmínkami, které přesahují jeho bezprostřední působnost.

Významné omezení představuje velikost cílové skupiny. Projekt pracoval s relativně malým počtem podpořených osob ze dvou zapojených organizací. To odpovídalo pilotnímu charakteru projektu, ale současně to omezovalo možnosti statistického vyhodnocení výsledků. Kvantitativní výsledky zachycují situaci konkrétních zapojených pracovníků; jejich hodnota spočívá především v tom, že umožňují systematicky popsat změnu u podpořené cílové skupiny a posoudit, zda se tato změna ubírala směrem předpokládaným teorií změny projektu.

Dalším limitem je skutečnost, že klíčová část evidence o kompetenční změně vycházela ze sebehodnocení respondentů. Takováto data jsou vhodná pro zachycení vnímané profesní jistoty, deklarovaných pracovních postupů, postojů a subjektivně pociťovaného přínosu projektu, neumožňují však objektivně ověřit úroveň výkonu, kvalitu konkrétních poradenských intervencí ani dlouhodobou změnu chování v reálné praxi. Respondenti mohou své kompetence nadhodnocovat nebo podhodnocovat, mohou odpovídat v souladu s tím, co považují za profesně žádoucí, a jejich odpovědi mohou být ovlivněny aktuální zkušeností s projektem. Závěry o zvýšení kompetencí proto byly interpretovány jako průkazná evidence vnímané a deklarované změny, nikoli jako objektivní test odborného výkonu.

S tím souvisí také riziko sociálně desirabilních odpovědí. Podpořené osoby mohly vnímat evaluaci jako součást hodnocení projektu, do něhož byly zapojeny, případně jako nepřímé hodnocení jejich vlastní odborné práce. To mohlo vést k tendenci zdůrazňovat pozitivní přínosy projektu či naopak neuvádět podněty kritické. Toto riziko bylo zmírňováno zejména adekvátním vysvětlením účelu evaluace, akcentem na dobrovolnost zapojení a garanci důvěrnosti uvedených odpovědí.

Limity se týkají rovněž kvalitativních dat získaných prostřednictvím rozhovorů a průběžných konzultací. Tato data poskytla důležité porozumění zkušenostem cílové skupiny, průběhu implementace a praktickému významu vytvořených výstupů. Zároveň však představují subjektivní výpovědi respondentů, které jsou ovlivněny pamětí, časovým odstupem, aktuální perspektivou, profesní zkušeností i vztahem k projektu. Kvalitativní zjištění proto nebyla interpretována jako reprezentativní obraz celé praxe, ale jako evidence vysvětlující, jak respondenti projekt prožívali, jak výstupům rozuměli a jak je začleňovali do své práce.

SAQ umožňují srovnatelné zachycení odpovědí, avšak poskytují méně prostoru pro detailní vysvětlení odpovědí. U některých položek mohlo dojít k rozdílnému pochopení formulace, zejména tam, kde se jednalo o odborně specifické činnosti nebo komplexní pracovní postupy. Navíc nebylo možné provádět detailní statistické testování na úrovni jednotlivých respondentů nebo přesně analyzovat individuální trajektorie změny. Výsledky proto byly vyhodnocovány v agregované podobě.

Specifickým limitem je také skutečnost, že některé otázky byly položeny pouze ve vstupním nebo pouze ve výstupním šetření. Položky zařazené pouze na vstupu sloužily k popisu výchozí situace a potřeb cílové skupiny, zatímco položky zařazené pouze na výstupu zachycovaly závěrečnou reflexi projektu, hodnocení jeho přínosu a zkušenost s vytvořenými nástroji. Tyto položky byly proto interpretovány jen jako stavová evidence doplňující výsledky srovnatelných položek.

Další omezení vyplývá z časového rámce závěrečné evaluace. Evaluace byla realizována v návaznosti na dokončení hlavních projektových aktivit a pilotáže. Bylo tedy možné posoudit bezprostřední a krátkodobé výsledky projektu, zejména přijetí výstupů, vnímaný přínos, změnu deklarovaných kompetencí a předpoklady dalšího využívání Metodiky a Portálu. Nebylo však možné v plném rozsahu posoudit dlouhodobé dopady projektu, například stabilní změnu organizační praxe, dlouhodobé používání nástrojů, dopady na rodiče a děti nebo případné snížení zatížení OSPOD a soudů. Tyto dopady by bylo možné posoudit až s větším časovým odstupem.

Zvláštní opatrnost je nutná při interpretaci závěrů o standardizaci služby. Dostupná data dokládají, že projekt vytvořil a u cílové skupiny ukotvil předpoklady standardizované praxe: snížil pocit absence metodik a nástrojů, posílil používání společných postupů, zvýšil jistotu při práci s rodičovským plánem a podpořil evidence-based přístup. Evaluace však přímo neověřovala, zda pracovníci v totožných nebo obdobných případech skutečně postupují jednotně v reálné praxi. Pro takovýto závěr by bylo vhodné doplnit další typy evidence, například analýzu kazuistik, supervizních záznamů, metodických zápisů, dokumentace případové práce nebo pozorování reálných konzultací.

Tyto limity byly při formulaci závěrů zohledněny. Evaluace tak poskytuje vyvážené hodnocení dosažených výsledků projektu, zároveň však vymezuje oblasti, které by bylo vhodné dále sledovat prostřednictvím navazujícího monitoringu či případné budoucí dopadové evaluace.

3. VÝSLEDKY

EO 1

Podporují výstupy projektu (Portál a Metodika) sociální a odborné pracovníky v naplňování potřeb rodičů v porozvodové situaci?

CELKOVÁ ODPOVĚĎ NA EVALUAČNÍ OTÁZKU

Na základě dostupných dat lze konstatovat, že výstupy projektu podporují sociální a odborné pracovníky v naplňování potřeb rodičů v porozvodové situaci ve vysoké míře. Přesvědčivou evidenci poskytuje hodnocení Portálu, který byl vnímán jako užitečný, důvěryhodný, praktický a srozumitelný. Portál dle hodnocení respondentů obsahuje očekávané informace, pomáhá při práci s rodinou v rozpadu, může zlepšovat porozvodové poradenství a usnadňuje práci s klienty. Brožura a infografika tento přínos dále posilují tím, že zvyšují srozumitelnost a dostupnost hlavního výstupu.

Z hlediska mechanismu změny platí, že projektové výstupy poskytují pracovníkům odborně ukotvené informace, nabízejí společný metodický rámec, umožňují odkazovat rodiče na konkrétní témata, podporují práci s rodičovskou dohodou a rodičovským plánem a vytvářejí materiálové zázemí pro poradensko-edukační práci. Tím přispívají k tomu, aby pracovníci mohli lépe reagovat na potřeby rodičů i dětí, pracovat strukturovaněji a opírat svou práci o sdílené, srozumitelné a prakticky využitelné nástroje.

Podrobné vyhodnocení relevantní evidence

Dostupná evaluační zjištění ukazují, že výstupy projektu podporují sociální a odborné pracovníky v naplňování potřeb rodičů v porozvodové či porozchodové situaci. Klíčové je, že dotazovaní nevnímali projektové výstupy pouze jako informační nebo propagační materiály, ale jako praktické nástroje využitelné při odborné práci s klienty. Portál, brožura a infografika společně vytvářejí soubor výstupů, který pracovníkům pomáhá lépe strukturovat práci s rodiči, zprostředkovat jim odborně ukotvené informace, odkazovat je na konkrétní témata a podporovat je při hledání funkčních dohod a při zvládání porozvodového rodičovství.

Hodnocení Portálu

Přesvědčivá evidence se vztahuje k hodnocení informačně-edukačního Portálu. Celkové hodnocení Portálu bylo vysoké: průměr dosáhl 9,38 z 10. Ještě vyšší je ochota doporučit Portál kolegům; jeho průměrné hodnocení totiž dosáhlo 9,74 z 10. To ukazuje, že Portál nebyl hodnocen pouze jako obecně přijatelný, ale jako výstup natolik profesně relevantní a důvěryhodný, že by jej doporučili dalším odborníkům. Tato skutečnost je pro evaluaci důležitá, protože ochota doporučit nástroj kolegům v odborném prostředí obvykle vyjadřuje nejen spokojenost, ale také důvěru v jeho kvalitu a praktickou využitelnost.

Graf 1: Celková spokojenost s informačním portálem „Rodičem po rozvodu“

Pozn.: 1 = velmi nespokojen/a, 10 = velmi spokojen/a; n = 165

Hodnocení dílčích charakteristik Portálu ukazuje, že nejde pouze o pozitivní celkový dojem. Respondenti příznivě hodnotili samotný nápad vytvořit informační Portál pro oblast porozvodového rodičovství. Průměr u položky vhodný/nevhodný dosáhl hodnoty 1,13 na sedmibodové škále, kde 1 představuje pól „vhodný“. Položka užitečný/zbytečný dosáhla průměru 1,20, tedy téměř maxima směrem k užitečnosti. To potvrzuje, že Portál odpovídá vysoké akceptaci mezi respondenty a není chápán jako nadbytečný či duplicitní výstup.

Graf 2: Hodnocení nápadu upravit problematiku (po)rozvodového rodičovství formou informačního portálu

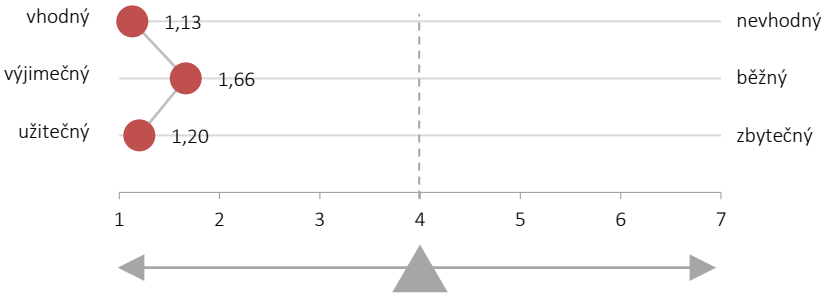

Pozn.: průměrné hodnocení: 1 = nápad je ve všech případech hodnocen první vlastností (například vhodný); 4 = nápad není hodnocen ani první, ani druhou vlastností; 7 = nápad je ve všech případech hodnocen druhou vlastností (například nevhodný); n = 172 - 195

Souhrnné hodnocení tematických bloků Portálu bylo rovněž vysoké. Nejlépe byl hodnocen samotný nápad Portálu (6,67 na příznivě orientované sedmibodové škále), dále obsah Portálu (6,56), výroky vztahující se k podpoře odborné práce (6,45), praktická užitečnost (6,36), přehlednost a práce s Portálem (6,21) a vizuální design (6,12). Tato zjištění ukazují, že Portál je vnímán především jako obsahově relevantní, důvěryhodný a profesně využitelný nástroj. Vizuální stránka byla hodnocena pozitivně, ale ve srovnání s obsahem představovala relativně slabší oblast.

Obsah Portálu patří mezi jeho nejlépe hodnocené charakteristiky. Respondenti ho vnímali jako důvěryhodný (průměr 1,19 směrem k pólu „důvěryhodné“), praktický (1,30), podrobný (1,27), aktuální (1,47), zajímavý (1,32) a srozumitelný (1,37). Tyto výsledky jsou důležité zejména proto, že obsahová kvalita Portálu je základním předpokladem jeho využitelnosti v poradenské práci. Pokud má Portál podporovat pracovníky v naplňování potřeb rodičů, musí být nejen přístupný a přehledný, ale také odborně důvěryhodný, srozumitelný a prakticky použitelný. Hodnocení ukazuje, že tyto předpoklady byly naplněny.

Graf 3: Hodnocení informací na portálu

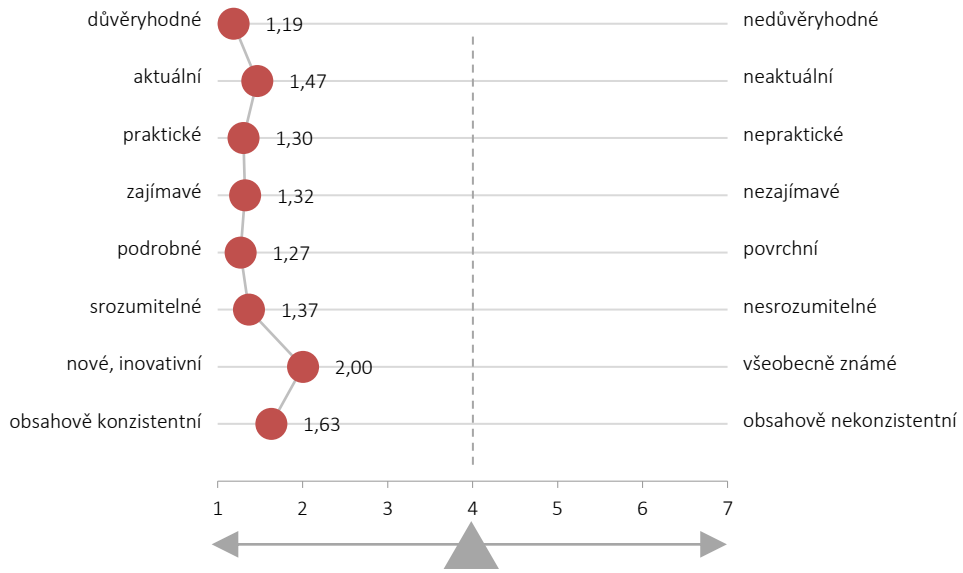

Pozn.: průměrné hodnocení: 1 = informace jsou ve všech případech hodnoceny první vlastností (například důvěryhodné); 4 = informace nejsou hodnoceny ani první, ani druhou vlastností; 7 = informace jsou ve všech případech hodnoceny druhou vlastností (například nedůvěryhodné); n = 169 - 181

Pozitivně byla hodnocena také praktická užitečnost Portálu. Položka „bude použitelný v praxi / bude v praxi nepoužitelný“ dosáhla průměru 1,34, což ukazuje jasnou afinitu k pólu „použitelný v praxi“. Výrok „bude mi usnadňovat práci / bude mi přidělávat práci“ dosáhl průměru 1,70, tedy jasně směřoval k vnímanému usnadnění práce. Portál tedy nebyl chápán jako další administrativní zátěž, ale jako nástroj, který může práci s rodiči zjednodušovat, zpřehledňovat a odborně podporovat. Respondenti souhlasili s tím, že „Portál obsahuje očekávané informace“ (6,57), „pomůže při práci s rodinou v rozpadu“ (6,57), „umožní provádět poradenství lépe“ (6,28), „pomůže lépe si uvědomit situaci dětí“ (6,31), „obsahuje dostatek praktických příkladů“ (6,50) a „materiály z Portálu usnadní práci s klienty“ (6,47). Tyto položky nehodnotí pouze formální kvalitu Portálu, ale jeho očekávaný přínos pro práci s rodiči a dětmi v porozvodové situaci.

Graf 4: Hodnocení praktické užitečnosti portálu

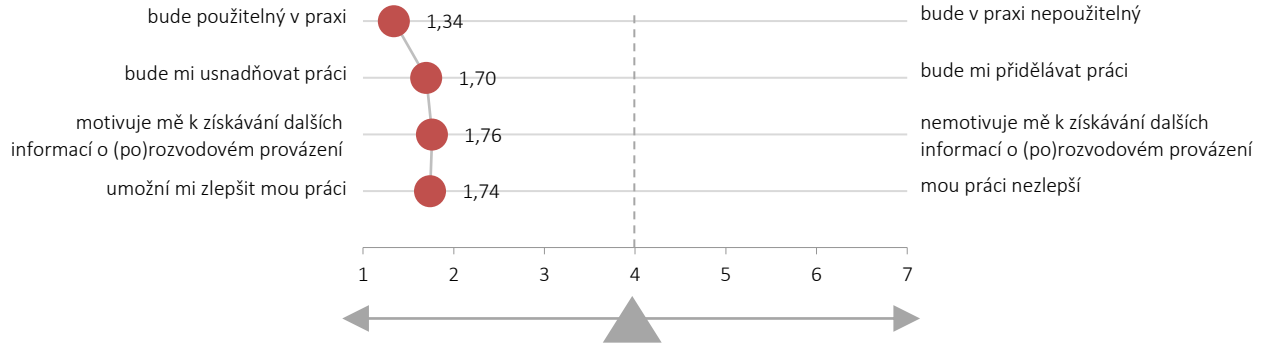

Pozn.: průměrné hodnocení: 1 = portál je ve všech případech hodnocen první vlastností (například bude použitelný v praxi); 4 = portál není hodnocen ani první, ani druhou vlastností; 7 = portál je ve všech případech hodnocen druhou vlastností (například bude v praxi nepoužitelný); n = 179 - 188

Z hlediska naplňování potřeb rodičů je třeba zdůraznit, že Portál může být využíván nejen během samotné konzultace, ale také mezi konzultacemi. Odborníci mohou rodiče směrovat na konkrétní témata, zadávat jim úkoly k promyšlení, využívat materiály k rozvoji komunikace, pracovat s rodičovskou dohodou či rodičovským plánem a průběžně se vracet k tématům, která jsou pro danou rodinu aktuální. Portál tak rozšiřuje dosah odborné práce a umožňuje rodičům opakovaně se vracet k informacím, které by při jednorázové konzultaci nemusely být plně pochopeny nebo zapamatovány.

Vstupní rozhovory zároveň naznačily, že praktický účinek informačního zdroje závisí také na motivaci rodičů a na formě, v níž je obsah nabídnut. Jedna z participantek upozornila, že pro část rodičů může být

> *„nějaký edukační video, který má nějakou rozumnou délku… užitečnější než třeba to, že si tam rozkliknou odkazy na knihu, na weby“ (rozhovor_08).*

Jiný pracovník obdobně konstatoval, že

> *„ty motivovaný rodiče si to prostě vyhledají sami… Ty informace jsou. Teď jde jenom o to, přimět ty lidi, aby prostě k těm informacím se dostali“* (rozhovor_06).

Tato výchozí očekávání podporují interpretaci Portálu nikoli pouze jako pasivního úložiště informací, ale jako nástroje, jehož potenciál se zvyšuje při aktivním začlenění do poradenské práce, například výběrem konkrétního obsahu, doporučením krátkého materiálu či navázáním na něj při dalším setkání.

Peer review Portálu tento závěr dále podporuje, neboť Portál dobře odpovídá projektové logice: reaguje na nedostatek metodického ukotvení, sdíleného know-how, konkrétních nástrojů a jistoty pracovníků při poradensko-edukační podpoře rodičů. Naplňuje tři hlavní funkce, a to funkci informačně-edukační, metodicko-standardizační a praktickou resp. intervenční. Poskytuje rodičům i odborníkům strukturované informace o rozvodu, porozvodovém rodičovství, komunikaci a rodičovské dohodě; současně nabízí i společný jazyk, strukturu témat, materiály a nástroje použitelné přímo v poradenské práci.

Hodnocení brožury

Brožura byla hodnocena rovněž příznivě. Byla vnímána jako přehledná, snadno použitelná, srozumitelná a motivující k další práci s Portálem. Její hlavní funkce je především navigační, vysvětlující a diseminační, protože pomáhá odborníkům a dalším uživatelům rychle pochopit smysl Portálu, jeho strukturu a možnosti využití.

Nejlépe byly hodnoceny formální a navigační vlastnosti brožury. Položka přehledná / chaotická dosáhla průměru 1,36, položka orientace snadná / obtížná průměru 1,39 a položka srozumitelná / nesrozumitelná hodnoty 1,48. Brožura tedy byla hodnocena jako přehledná, snadno uchopitelná a srozumitelná. Slabší, ale stále pozitivní, bylo hodnocení praktické použitelnosti v praxi (1,80 směrem k pólu „použitelná v praxi“). Položka motivuje / nemotivuje k práci s Portálem dosáhla hodnoty 1,60, což potvrzuje, že brožura podporuje další využívání hlavního projektového výstupu.

Graf 5: Hodnocení brožury

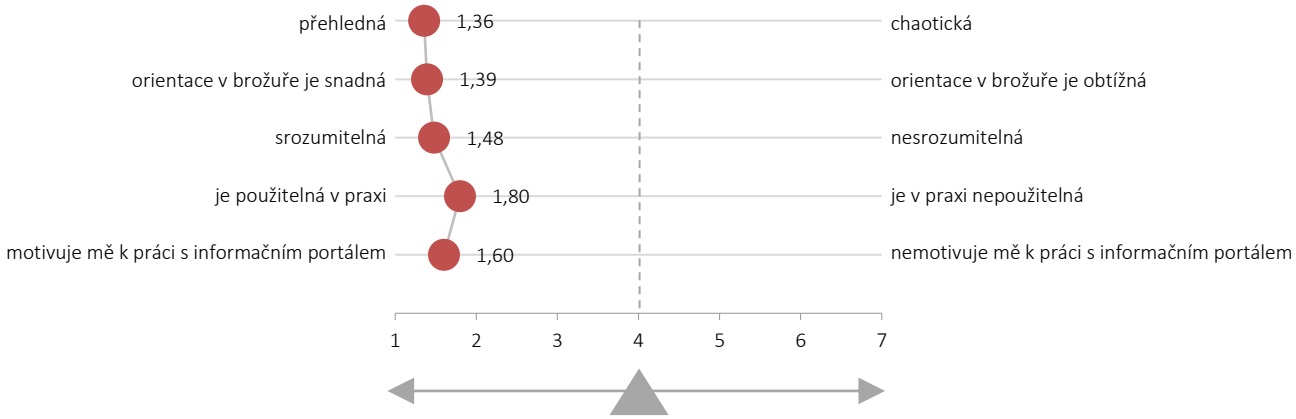

Pozn.: průměrné hodnocení: 1 = brožura je ve všech případech hodnocena první vlastností (například přehledná); 4 = brožura není hodnocena ani první, ani druhou vlastností; 7 = brožura je ve všech případech hodnocena druhou vlastností (například chaotická); n = 175 - 183

Důležité je, že brožura funguje nejen jako samostatný metodický nástroj, ale je také vstupním a podpůrným materiálem. Pomáhá totiž představit Portál, vysvětlit jeho strukturu a motivovat k jeho využívání. Tím zvyšuje dostupnost a srozumitelnost Portálu a může usnadnit jeho šíření mezi další odborníky. Právě tato přemosťující funkce je důležitá pro širší využití Portálu mimo okruh osob přímo zapojených do pilotáže.

Hodnocení infografiky

Také infografika byla hodnocena pozitivně. Dotazovaní ji vnímali jako přehlednou, srozumitelnou a prakticky využitelnou. Položka přehledná / chaotická dosáhla průměru 1,30, položka srozumitelná / nesrozumitelná hodnoty 1,56 a položka použitelná v praxi / nepoužitelná průměru 1,48. Ze sledovaných charakteristik byla nejlépe hodnocena přehlednost, což potvrzuje, že infografika dobře plní svou navigační funkci.

Graf 6: Hodnocení infografiky

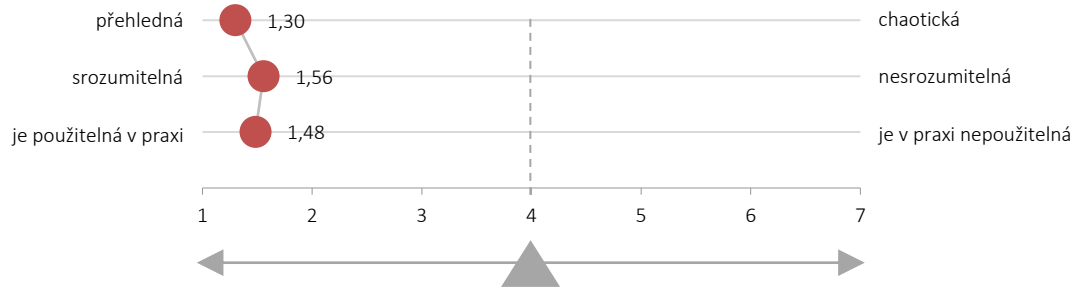

Pozn.: průměrné hodnocení: 1 = infografika je ve všech případech hodnocena první vlastností (například přehledná); 4 = infografika není hodnocena ani první, ani druhou vlastností; 7 = infografika je ve všech případech hodnocena druhou vlastností (například chaotická); n = 172 - 178

Infografika je důležitá zejména tím, že koncentruje složitější logiku služby, strukturu Portálu a možnosti práce s výstupy do rychle uchopitelné podoby. Nejde tedy o pouhý propagační materiál, ale může sloužit jako vodítko pro odborníky, kteří se s Portálem nebo metodickým přístupem teprve seznamují, a zároveň jako pomůcka pro komunikaci smyslu a účelu služby směrem k dalším aktérům. V kontextu hodnoceného projektu je vhodné upozornit, že infografika pomáhá převést metodické prvky do přehledné a snadno sdílené podoby.

EO 2

Došlo u sociálních a odborných pracovníků ke zvýšení kompetencí v oblasti podpory rodičů po rozchodu/rozvodu pečujících o společné dítě?

CELKOVÁ ODPOVĚĎ NA EVALUAČNÍ OTÁZKU

Dostupná data poskytují vhodnou evidenci o tom, že u sociálních a odborných pracovníků došlo ke zvýšení kompetencí v oblasti podpory rodičů po rozchodu nebo rozvodu. Nejvýrazněji je tato změna doložena nárůstem profesní sebejistoty, a to zejména v průřezových dovednostech, práci s rodičovským plánem, edukaci rodičů, mapování situace rodiny, vyhodnocování potřeb rodičů a dětí a práci s dynamikou porozvodové situace.

Vedle zvýšení sebejistoty se projevila také změna deklarovaných behaviorálních vzorců. Zapojení zástupci cílové skupiny na konci projektu častěji uváděli používání vybraných pracovních postupů, zejména tvorby rodičovského plánu, edukace rodičů, práce s dílčími cíli, ověřování a vyhodnocování cílů, facilitace, evidence-based přístupu a metod podporujících komunikaci mezi rodiči. Výsledky zároveň ukazují pokles vnímaných deficitů v oblasti materiálů, metodik, vodítek a nástrojů pro práci s rodiči.

Postojově je patrný posun směrem k neutrálnějšímu, méně stereotypnímu a více poradensko-edukačnímu pojetí práce. Respondenti deklarovali větší jistotu v oddělování vlastních hodnot od odborné práce, v respektujícím a partnerském přístupu, v sebereflexi a v neutrálním přístupu k oběma rodičům.

Podrobné vyhodnocení relevantní evidence

Na základě dostupných dat lze konstatovat, že u podpořených sociálních a odborných pracovníků došlo během realizace projektu ke zvýšení kompetencí v oblasti podpory rodičů po rozchodu nebo rozvodu. Změna se projevila především ve zvýšení profesní sebejistoty, v častějším používání vybraných odborných postupů, v posílení práce s metodicky ukotvenými nástroji a v postojovém posunu směrem k neutrálnějšímu, strukturovanějšímu a poradensko-edukačnímu pojetí práce s rodiči.

Souhrnný obraz kompetenční změny

Výsledky ukazují pozitivní posun ve všech hlavních sledovaných oblastech. Největší změna se týká sebejistoty, s níž se pracovníci cítí schopni vykonávat jednotlivé odborné činnosti. Projekt tedy nepůsobil pouze jako zdroj informací, ale také jako zdroj profesního ukotvení a jistoty v konkrétních poradenských situacích.

Tabulka 1: Oblasti kompetencí

Oblast	Vstup	Výstup	Změna	Interpretace
Četnost odborných činností	3,89	4,35	+0,46	mírné zvýšení praktického používání
Sebejistota při odborných činnostech	4,51	5,72	+1,21	výrazné zvýšení kompetenční jistoty
Četnost využívání odborných znalostí	3,93	4,45	+0,52	častější práce s odbornými znalostmi
Jistota v odborných tématech	4,65	5,33	+0,69	posílení odborné jistoty
Četnost používání průřezových dovedností	5,03	5,84	+0,81	častější využívání poradenských dovedností
Sebejistota v průřezových dovednostech	3,44	6,12	+2,68	značný nárůst sebejistoty
Vnímané bariéry a deficity	2,71	2,10	−0,61	pokles pocitu nedostatečnosti nástrojů, metodik a materiálů

Pozn.: průměrné hodnocení: 1 = vůbec ne, 7 = velmi často; n = 16/10

Výsledky ukazují, že projekt přispěl k rozvoji kompetencí ve třech hlavních rovinách. První rovinou je zvýšení profesní sebejistoty, zejména při používání odborných a průřezových dovedností. Druhou rovinou je změna deklarovaných pracovních postupů, zejména častější využívání rodičovského plánu, edukace rodičů, facilitace, evidence-based přístupu a práce s cíli. Třetí rovinou je postojová změna, která se projevuje větším důrazem na neutralitu, oddělování vlastních hodnot od odborné práce, respektující přístup a poradensko-edukační roli pracovníka.

Vstupní rozhovory ukazují, že význam této kompetenční změny je vhodné interpretovat ve vztahu k rozdílné výchozí zkušenosti pracovníků. U méně zkušených pracovníků byla totiž patrná potřeba konkrétní procedurální opory. Jedna sociální pracovnice v tomto ohledu uvedla:

> *„Žádnou mapu otázek nemáme… s tím, že nemám moc zkušeností, tak sama ještě v tom hloubám a právě se snažím nacházet třeba ty informace, nějak ty nástroje.“* (rozhovor_12).

U zkušených pracovníků měla naopak očekávaná podpora spíše podobu aktualizace a systematizace již existující expertizy:

> *„Pokud jsou nějaký třeba novinky nebo nějaký nový třeba výzkumy… je to pro mě takový připomenutí, ucelení nějaký informace.“* (rozhovor_02).

Projektová podpora tak mohla u jednotlivých pracovníků aktivovat odlišné mechanismy, od snížení nejistoty a získání praktické struktury až po aktualizaci, reflexi a odborné sjednocení dlouhodobě rozvíjené praxe.

Změny v deklarovaných pracovních postupech

U odborných činností spojených s porozvodovým/porozchodovým poradenstvím vzrostla průměrná četnost jejich používání z 3,89 na 4,35 na sedmibodové škále. Tento posun je obsahově důležitý; největší nárůsty se totiž objevují u činností, které jsou základem standardizovaného a poradensko-edukačního způsobu práce.

Graf 7: Četnost vykonávání vybraných pracovních postupů

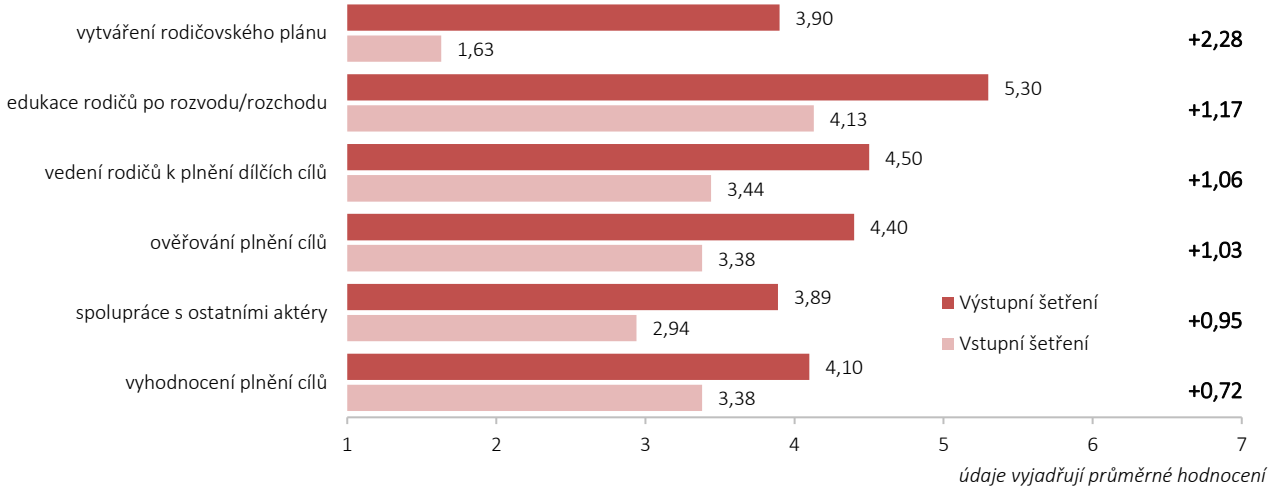

Pozn.: průměrné hodnocení: 1=vůbec ne, 7=velmi často; n = 16/10

Nejvýraznější deklarovaný posun v pracovním postupu se týká vytváření rodičovského plánu. Na začátku šlo o relativně málo používaný postup, zatímco na konci projektu jeho deklarované používání výrazně vzrostlo. Rodičovský plán je přitom praktický nástroj, který převádí obecnou podporu rodičů do konkrétní, strukturované a vyhodnotitelné podoby.

Pozitivní posuny u edukace rodičů, vedení k dílčím cílům, ověřování a vyhodnocování plnění cílů ukazují, že zapojení pracovníci častěji využívají postupy odpovídající poradensko-edukační logice služby. Projekt tedy podpořil nejen obecnou orientaci v tématu, ale pomohl také ukotvit konkrétní pracovní vzorce, které jsou důležité pro strukturované provázení rodičů.

Změny ve využívání odborných znalostí

Četnost využívání odborných znalostí se zvýšila z 3,93 na 4,45, přičemž nárůst je patrný zejména u témat propojujících práci s rodiči se širším institucionálním, právním a vývojovým kontextem.

Graf 8: Četnost využívání odborných znalostí

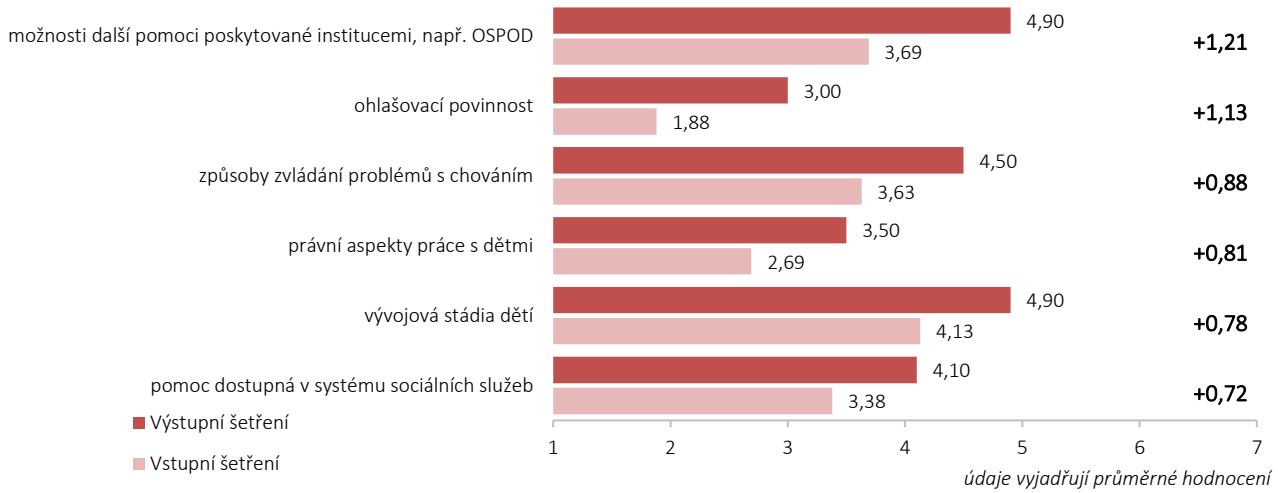

Pozn.: průměrné hodnocení: 1=vůbec ne, 7=velmi často; n = 16/10

Tento posun ukazuje, že účastníci pilotáže na konci projektu častěji deklarovali práci s poznatky o dítěti, dostupné pomoci, institucionálních možnostech a právním kontextu, což odpovídá povaze porozvodového/porozchodového provázení.

Změny v průřezových dovednostech

U průřezových poradenských dovedností vzrostla četnost používání z 5,03 na 5,84. Vzhledem k tomu, že některé z těchto dovedností byly vysoké již na vstupu, je důležité sledovat zejména posuny u specifických dovedností potřebných pro práci s rodiči v konfliktní porozvodové situaci. Zejména nárůst facilitace, vyhodnocování rodičovských kompetencí a práce s dynamikou porozvodové situace ukazuje, že projekt pomáhal pracovníkům lépe zvládat situace, v nichž je potřeba strukturovat komunikaci, pracovat s konfliktem a orientovat rodiče na hledání řešení.

Graf 9: Četnost využívání poradenských dovedností

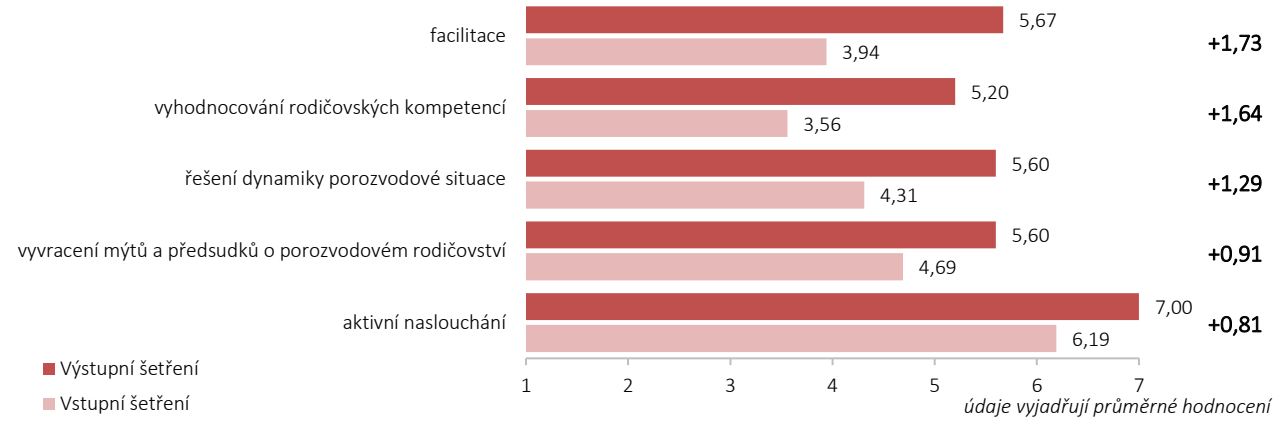

Pozn.: průměrné hodnocení: 1=vůbec ne, 7=velmi často; n = 16/10

Vstupní rozhovory v tomto ohledu dokládají, že právě práce s dynamikou konfliktu patří k nejnáročnějším částem porozvodového provázení. Jeden z dotazovaných psychologů popsal dlouhodobě vyhrocené případy jako *„zákopovou válku“*, v níž je velmi obtížné dosáhnout toho, *„aby složili zbraně a hledali tu součinnost už hlavně třeba kvůli těm dětem“* (rozhovor_13). Jiná participantka zdůraznila práci s emocemi a potřebou legitimizovat prožívání klientů v období krize (rozhovor_07). Nárůst deklarovaného používání facilitace a jistoty při práci s dynamikou porozvodové situace proto nelze chápat jen jako technický posun v používání metod; jde o kompetence potřebné právě v situacích, kdy informační nebo čistě poradenská intervence sama o sobě nestačí.

Sebejistota jako klíčový indikátor zvýšení kompetencí

Přesvědčivá evidence o kompetenční změně je patrná v položkách profesní sebejistoty. Průměrná sebejistota při odborných činnostech vzrostla z 4,51 na 5,72. Největší posuny se přitom týkaly činností, které projekt explicitně rozvíjel.

Graf 10: Profesní sebejistota

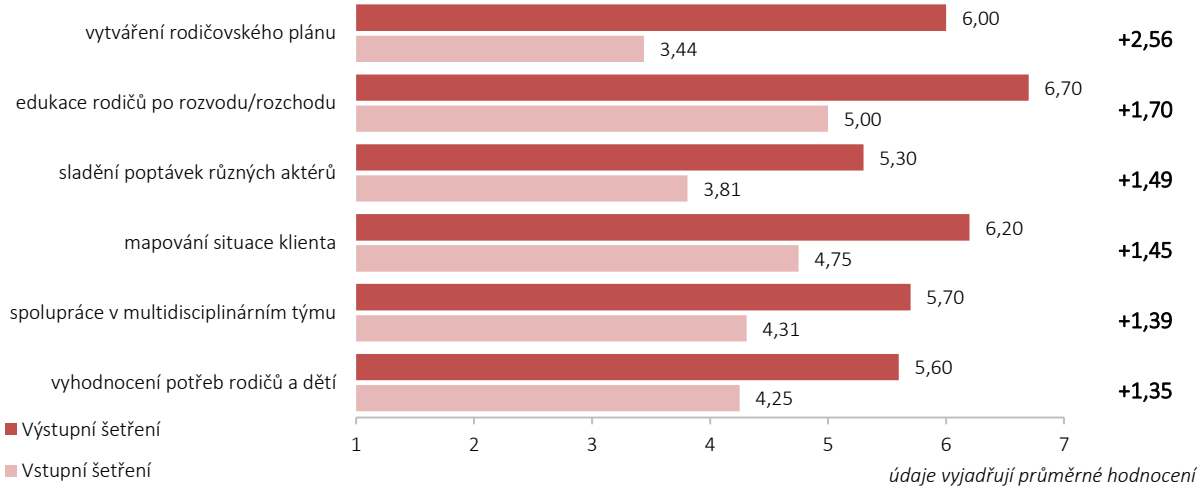

Pozn.: průměrné hodnocení: 1=velmi nejistý/á, 7=velmi sebejistý/á; n = 16/10

Zjištění ukazují, že účastníci pilotáže se na konci projektu cítili výrazně jistěji při používání klíčových nástrojů a postupů. Důležitý je v tomto ohledu nárůst jistoty při vytváření rodičovského plánu, který představuje jeden z hlavních praktických nástrojů projektu. Nicméně i posílení sebejistoty při edukaci rodičů, mapování situace klienta a vyhodnocování potřeb rodičů a dětí potvrzuje, že projekt úspěšně zacílil na hlavní oblasti poradensko-edukační práce. Ještě výraznější změna nastala v sebehodnocení průřezových dovedností. V tomto případě průměr vzrostl z 3,44 na 6,12, tedy o 2,68 bodu na sedmibodové škále.

Graf 11: Hodnocení sebejistoty u dovedností / profesního postoje

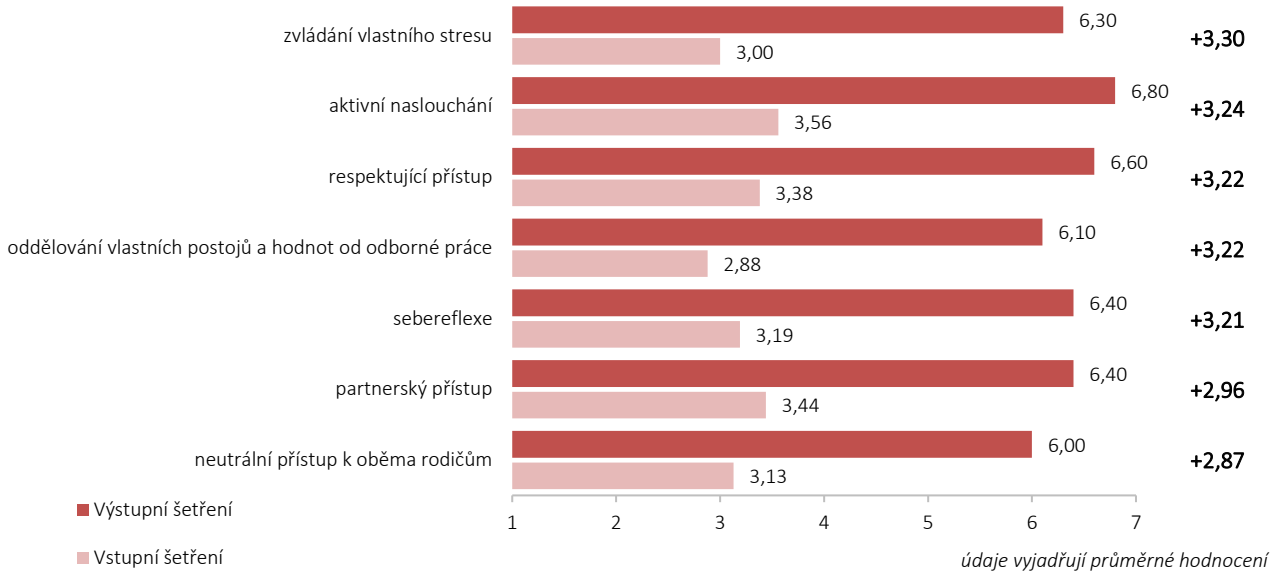

Pozn.: průměrné hodnocení: 1=velmi nejistý/á, 7=velmi sebejistý/á; n = 16/10

Tyto údaje ukazují, že projekt nepůsobil jen na technické dovednosti, ale ovlivnil také percepci profesní role pracovníků, jejich sebereflexi, neutralitu a schopnost oddělovat vlastní hodnotové postoje od odborné práce.

Postojové změny

Postojové položky ukazují posun k méně stereotypnímu a více poradensko-edukačnímu pojetí práce. Nejvýraznější změnou je pokles souhlasu s výrokem „Dítě patří k matce“ z 1,94 na 1,20 na pětibodové škále. Tento pokles lze interpretovat jako žádoucí oslabení genderově stereotypní představy o rodičovských rolích a jako posun k více neutrálnímu pohledu na roli matky a otce v porozvodové situaci.

Současně vzrostl souhlas s výrokem, že prvořadým úkolem poskytovatele odborné pomoci je provádět rodiče rozvodem (z 4,06 na 4,60). Tento výsledek ukazuje posun k roli odborníka jako průvodce, facilitátora a poskytovatele poradensko-edukační podpory, nikoli jako osoby, která má za rodiče převzít odpovědnost za řešení jejich situace.

Také další výstupní postoje tento obraz podporují; respondenti souhlasili s tím, že cílem konzultací je podpořit rodiče v hledání řešení jejich situace (4,90 z 5,00). Naopak spíše odmítali výroky, že rozpad vztahu mezi rodiči je důsledkem nedostatečných rodičovských kompetencí (1,90 z 5,00), že poskytovatel odborné pomoci porovnává rodičovské kompetence obou rodičů (1,80 z 5,00) nebo že zadávání domácích úkolů rodičům je nevhodné (1,70 z 5,00). To ukazuje, že na konci projektu pracovníci zřetelně deklarovali profesní postoj založený na podpoře hledání řešení, práci s rodičovskou odpovědností a aktivizaci rodičů.

Pokles vnímaných deficitů a bariér

Důležitou součástí kompetenční změny je také pokles vnímaných deficitů. U výroků mapujících počáteční obtíže a potřeby cílové skupiny klesl průměr z 2,71 na 2,10 na pětibodové škále, což znamená, že respondenti na konci projektu méně často poukazovali na chybějící nástroje, metodiky, materiály či vodítka pro práci s rodiči.

Graf 12: Vnímané deficity a bariéry

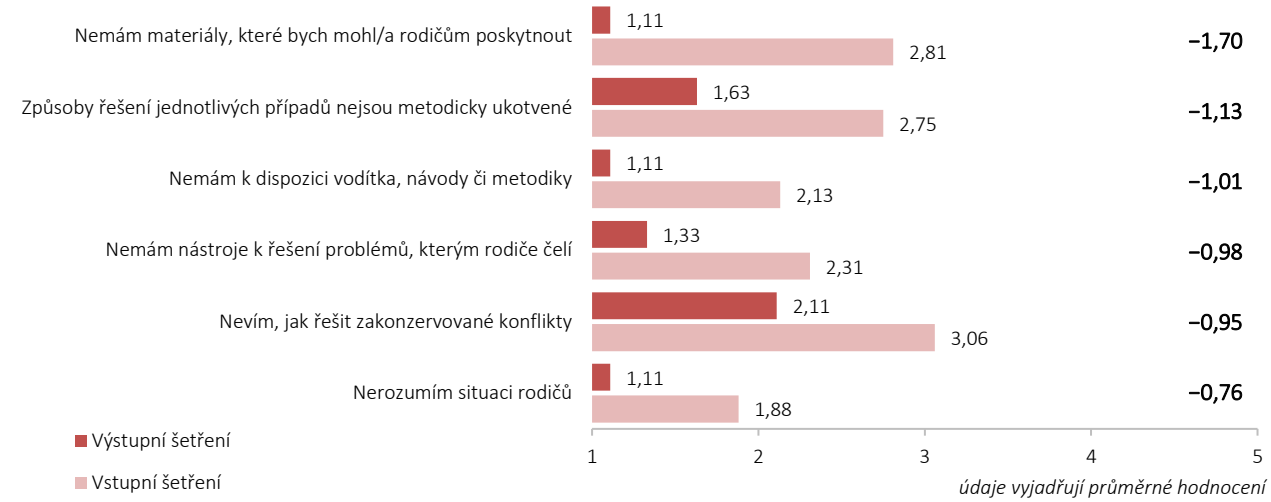

Pozn.: průměrné hodnocení: 1=nevystihuje, 5=vystihuje; n = 16/10

Tato zjištění přímo podporují závěr, že projekt přispěl nejen k individuálnímu posílení pracovníků, ale také k jejich metodickému ukotvení. Výrazný souhlas s výrokem „nemám materiály, které bych mohl/a rodičům poskytnout“ je obzvlášť důležitý, neboť poukazuje na konkrétní praktický přínos projektu. Současně je třeba uvést, že některé systémové bariéry přetrvávají; například souhlas s výrokem „Různé instituce mají různé požadavky“ vzrostl z 3,19 na 3,56. Tento výsledek může naznačovat, že dotazovaní po absolvování projektu citlivěji vnímají institucionální nejednotnost, kterou samotný projekt nemohl odstranit.

Také kvalitativní data tuto institucionální bariéru podporují; jedna z participantek shrnula svou zkušenost stručně:

> *„Interdisciplinární mezioborová spolupráce nefunguje, když nechtějí všichni.“* (rozhovor_03).

Další pracovnice popisovala rozdíly již na úrovni doporučování služeb:

> *„Každý funguje nějak jako jinak, že někdo doporučuje rodičům mediaci a někdo právě jako vůbec, že to ani nezmíní těm rodičům, že něco takového existuje.“* (rozhovor_09).

Ukazuje se tedy, že kompetence jednotlivého pracovníka představují pouze jednu úroveň podmínek kvalitního porozvodového provázení. Výsledek služby je současně podmíněn tím, zda soudy, OSPOD, poradenské organizace a další aktéři používají kompatibilní principy, předávají klienty včas a rozumějí vzájemným rolím. Institucionální nejednotnost proto může účinek metodického posílení jednotlivců zeslabovat.

Změny v používání metod

Data rovněž ukazují posun v používání odborných metod. Průměrné deklarované používání sledovaných metod se zvýšilo z 36,8 % na 45,7 %, tedy o 8,9 procentního bodu. Nejvyšší nárůst byl přitom zaznamenán u evidence-based přístupu, což odpovídá projektové logice. Projekt měl vést k tomu, aby porozvodové/porozchodové provázení nebylo založeno pouze na individuální zkušenosti pracovníka, ale na ověřených poznatcích, metodickém ukotvení a srozumitelných nástrojích. Zvýšení deklarovaného používání metod zlepšování komunikace mezi rodiči, mediace či řešení konfliktů a celostního přístupu dále potvrzuje posun směrem k odborně strukturované práci s rodičovským konfliktem.

Výstupní reflexe přínosu projektu

Průměrné hodnocení přínosu projektu pro používání odborných činností dosáhlo 5,78 ze 7. Nejvýše byl v tomto ohledu hodnocen přínos v oblasti přípravy obsahu edukace (6,60), vytváření rodičovského plánu (6,50), stanovení obsahu pomoci klientům (6,40), edukace rodičů po rozvodu/rozchodu (6,40) a edukace o prožívání a emocích dětí i rodičů (6,40, resp. 6,30).

Přínos projektu pro odborná témata byl hodnocen průměrně 5,60 ze 7; týkal se zejména vysvětlování podstaty rodičovské odpovědnosti (6,40), principů fungování rodičovského týmu (6,40), zlepšení komunikace rodičů s dětmi (6,30), řešení konfliktů v porozvodovém rodičovství (6,20), rozvíjení vztahu dítě–rodič po rozvodu/rozchodu (6,10) a rodičovských výchovných stylů (6,10).

Přínos projektu pro dovednosti dosáhl průměrné hodnoty 5,64 ze 7, přičemž nejvyšší hodnoty byly zaznamenány u vyvracení mýtů a předsudků o porozvodovém rodičovství (6,70), vyhodnocování rodičovských kompetencí (6,50), neutrálního přístupu k oběma rodičům (6,20) a u oddělování vlastních postojů a hodnot od odborné práce (6,20).

EO 3

Přispívají výstupy projektu ke standardizaci služby porozvodového/porozchodového poradenství pro rodiče?

CELKOVÁ ODPOVĚĎ NA EVALUAČNÍ OTÁZKU

Na základě dostupných dat platí, že výstupy projektu přispěly ke standardizaci služby porozvodového/porozchodového poradenství. Projekt u cílové skupiny ukotvil společný odborný rámec, vytvořil praktické nástroje a definoval žádoucí způsob práce. Klíčová evidence se týká zavedení a posílení práce s rodičovským plánem, edukace rodičů, práce s cíli, ověřování a vyhodnocování cílů, evidence-based přístupu, metod podporujících komunikaci mezi rodiči a neutrálního, sebereflexivního profesního postoje.

Metodika byla v tomto ohledu hodnocena jako vhodný nástroj pro zaškolení nových pracovníků, což posiluje její význam při přenosu know-how a standardizaci práce.

Projekt tedy vytvořil a posílil předpoklady standardizované praxe prostřednictvím společných nástrojů, sdíleného jazyka, metodického ukotvení, vyšší jistoty pracovníků a častějšího používání žádoucích postupů. Dostupná evidence rovněž ukazuje, že projekt snížil hlavní příčiny nejednotné praxe a vytvořil základ pro další standardizaci porozvodového/porozchodového provázení. Na druhé straně výsledky nevypovídají o úplném sjednocení reálného rozhodování v totožných případech.

Podrobné vyhodnocení relevantní evidence

Standardizaci je v tomto kontextu vhodné chápat nikoli jako mechanické sjednocení všech odborných rozhodnutí nebo jako aplikaci totožného postupu ve všech rodinných situacích, ale jako ukotvení společného odborného rámce, sdílených principů, metodických nástrojů a žádoucího způsobu práce s rodiči po rozvodu nebo rozchodu.

Kvalitativní rozhovory toto pojetí standardizace přímo podporují, kdy jeden z vedoucích pracovníků popsal výchozí stav tak, že *„standardy je vlastně jako obecnej dokument“,* avšak pro konkrétní klientelu nemají přesný *„mustr“* a současně se snaží respektovat *„svobodu těch jednotlivých pracovníků“*, protože jejich způsob práce vychází také z rozdílných odborných výcviků (rozhovor_05). Podobně jiná psycholožka očekávanou Metodiku hodnotila jako užitečný zdroj, k němuž se lze vracet, ale dodala, že:

> *„asi nejde… že bysme vzali metodiku a podle ní nějak striktně jeli s každým klientem“* (rozhovor_08).

Individuální hloubkové rozhovory tedy podporují model standardizace založený na společném minimálním odborném jádru v podobě principů, klíčových témat, rozhodovacích bodů, nástrojů a společného jazyka při zachování profesně přiměřené flexibility v konkrétním způsobu vedení intervence.

Projekt reagoval na situaci, kdy odborná praxe v této oblasti nebyla dostatečně metodicky ukotvena, pracovníci často neměli k dispozici jednotná vodítka, materiály a nástroje a jednotlivé případy mohly být řešeny rozdílně podle individuálních zkušeností či osobního nastavení konkrétního pracovníka. Z tohoto hlediska lze přínos projektu posuzovat zejména podle toho, zda pracovníci získali společný rámec práce, zda začali častěji používat klíčové postupy, zda se zvýšila jejich jistota při jejich využívání a zda se posílil profesní postoj založený na neutralitě, sebereflexi a evidence-based přístupu.

Dostupná zjištění ukazují, že výstupy projektu přispěly k vytvoření předpokladů pro standardizaci porozvodového/porozchodového provázení.

Změny v pracovních postupech jako evidence standardizace

Standardizace se neprojevila pouze vznikem metodických materiálů, ale také změnou deklarovaných pracovních postupů. Projekt směřoval k tomu, aby pracovníci častěji využívali postupy odpovídající

poradensko-edukační službě, tedy zejména práci s cíli, edukaci rodičů, aby ověřovali a vyhodnocovali plnění cílů, pracovali s rodičovským plánem, podporovali komunikaci a spolupráci s dalšími aktéry. V těchto oblastech došlo k měřitelnému posunu:

Graf 13: Četnost vykonávání deklarovaných pracovních postupů

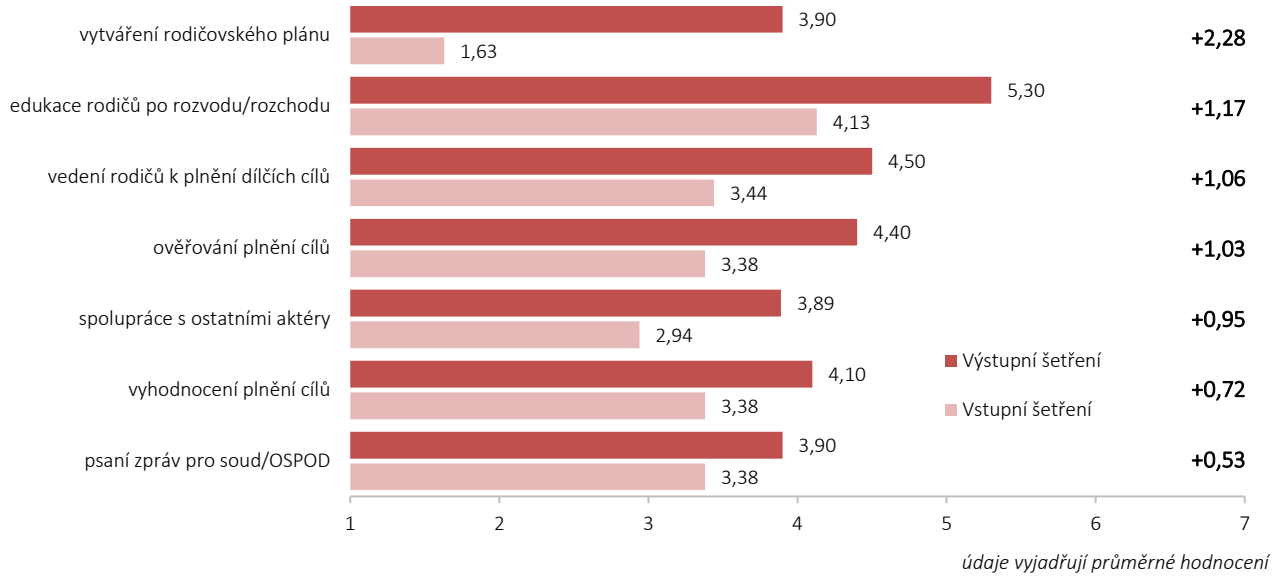

Pozn.: průměrné hodnocení: 1=vůbec ne, 7=velmi často; n = 16/10

Nejvýraznější změna se týká vytváření rodičovského plánu, kde hodnota vzrostla z 1,63 na 3,90. To je pro standardizaci důležité, protože rodičovský plán představuje konkrétní nástroj, který pomáhá převést podporu rodičů do strukturované, srozumitelné a vyhodnotitelné podoby. Posuny u edukace rodičů, vedení k dílčím cílům, ověřování a vyhodnocování cílů dále ukazují, že pracovníci na konci projektu častěji deklarovali používání postupů, které tvoří jádro standardizované poradensko-edukační služby.

Evidence-based přístup a sdílené odborné metody

Důležitým aspektem standardizace je také posun v používání odborných metod a přístupů. Největší změna nastala u evidence-based přístupu, který je jedním z principů žádoucího způsobu práce v projektu.

Tabulka 2: Používané odborné metody a přístupy

Metoda	Používám – vstup	Používám – výstup	Změna
evidence-based přístup	37,5 %	90,0 %	+52,5 p. b.
mentoring	18,8 %	50,0 %	+31,3 p. b.
intervize	43,8 %	70,0 %	+26,3 p. b.
mediace / řešení konfliktů	37,5 %	60,0 %	+22,5 p. b.
metody zlepšování komunikace mezi rodiči	62,5 %	80,0 %	+17,5 p. b.
celostní přístup	56,3 %	70,0 %	+13,8 p. b.

Pozn.: n = 16/10

Nárůst používání evidence-based přístupu z 37,5 % na 90,0 % je jedním z klíčových ukazatelů přínosu projektu v oblasti standardizace. Ukazuje, že pracovníci se posunuli od individuálně či zkušenostně vedené práce k většímu využívání odborně podložených postupů. Podobně pozitivní je nárůst používání metod zlepšování komunikace mezi rodiči, mediace nebo řešení konfliktů a celostního přístupu. Tyto změny ukazují, že projekt nepodporoval pouze jeden izolovaný nástroj, ale širší odbornou logiku práce s rodiči a rodinným systémem.

Sebejistota při používání standardizovaných postupů

Standardizace předpokládá, že pracovníci znají doporučené postupy a cítí se dostatečně jistí při jejich používání. Sebejistota pracovníků v tomto ohledu vzrostla v oblastech přímo souvisejících se standardizovanou logikou porozvodového/porozchodového provázení:

Graf 14: Sebejistota při používání standardizovaných postupů

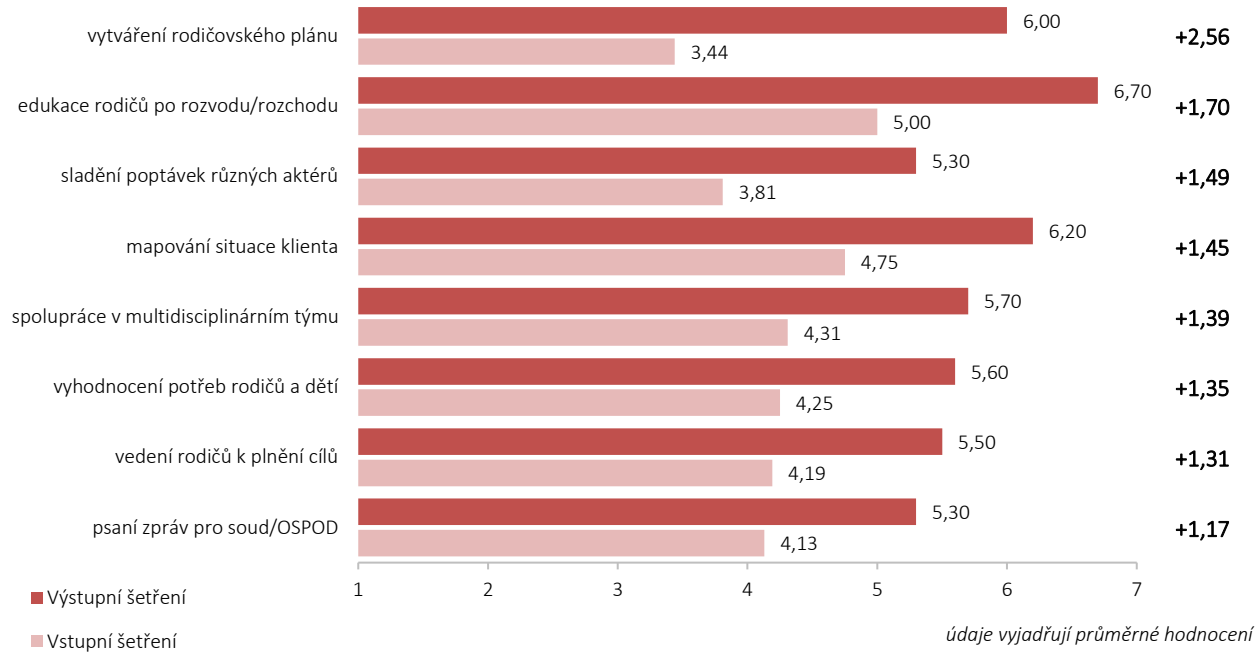

Pozn.: průměrné hodnocení: 1=velmi nejistý/á, 7=velmi sebejistý/á; n = 16/10

Výsledky naznačují vyšší subjektivní připravenost pracovníků využívat standardizovaný způsob práce. Obzvlášť důležitý je nárůst sebejistoty v oblasti rodičovského plánu, edukace rodičů, mapování situace klienta a vyhodnocování potřeb rodičů a dětí. Tyto činnosti totiž tvoří základ srozumitelné, cílené a metodicky ukotvené poradensko-edukační práce.

Standardizace profesního postoje

Standardizace se netýká pouze pracovních postupů, ale také profesního postoje. V porozvodové situaci je klíčové, aby pracovníci nepromítali do práce své vlastní hodnoty, aby nepodléhali stereotypům, a aby si zachovávali neutrální přístup k oběma rodičům a dokázali reflektovat svou vlastní roli. Data ukazují v těchto oblastech výrazné zvýšení sebejistoty:

Graf 15: Sebejistota profesního postoje

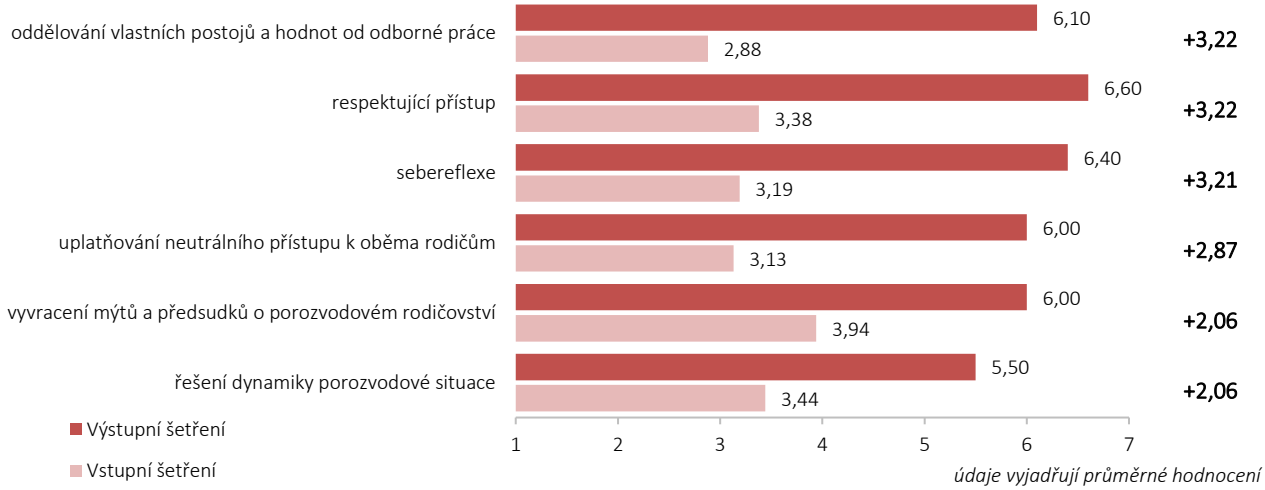

Pozn.: průměrné hodnocení: 1=velmi nejistý/á, 7=velmi sebejistý/á; n = 16/10

Výsledky podporují závěr, že projekt přispěl k posílení profesního postoje, který snižuje riziko rozdílného řešení obdobných situací na základě osobních hodnot, stereotypů nebo neuvědomovaných preferencí.

Metodika jako klíčový nástroj standardizace

Pozitivní doplňující evidenci poskytuje také hodnocení Metodiky, která byla cílovou skupinou vnímána jako vhodný, užitečný, důvěryhodný, praktický a obsahově konzistentní nástroj. Za pozornost rovněž stojí, že Metodika byla hodnocena jako vhodný nástroj pro zaškolení nových pracovníků.

Tabulka 3: Hodnocení Metodiky

Hodnocení metodiky	Výstup
nápad upravit problematiku formou metodiky: vhodný/nevhodný	1,00 na škále 1–7 směrem k „vhodný“
zbytečný/užitečný	7,00 na škále 1–7 směrem k „užitečný“
důvěryhodné/nedůvěryhodné	1,00 směrem k „důvěryhodné“
praktické/nepraktické	1,20 směrem k „praktické“
obsahově konzistentní/nekonzistentní	1,30 směrem ke „konzistentní“
struktura metodiky jasná/zmatečná	1,90 směrem k „jasná“
vhodná pro zaškolení nových pracovníků	1,10 směrem k „vhodná“
doporučení metodiky kolegům	10,0 z 10
pravděpodobnost vlastního používání metodiky	9,4 z 10

Pozn.: 1 = informace jsou hodnoceny první vlastností (např. důvěryhodné); 7 = informace jsou hodnoceny druhou vlastností (např. nedůvěryhodné)

Data podporují závěr, že Metodika může být nositelem standardizace i po skončení projektu. Důležitá je v tomto ohledu vnímaná vhodnost Metodiky pro zaškolení nových pracovníků, což může znamenat, že Metodika není pouhou individuální pomůckou pro osoby zapojené v projektu, ale je nástrojem přenosu know-how.

Snížení hlavních příčin nejednotnosti praxe

Relevantním ukazatelem přínosu je také pokles vnímaných deficitů v oblasti metodického a materiálového zázemí. Pracovníci na konci projektu méně často uváděli, že nemají materiály, metodiky, vodítka nebo nástroje pro práci s rodiči. Projekt tak přispěl ke snížení hlavních zdrojů nejednotnosti.

EO 4 Jakým způsobem jsou dopady projektu udržitelné i po jeho skončení?

CELKOVÁ ODPOVĚĎ NA EVALUAČNÍ OTÁZKU

Za klíčové podmínky další udržitelnosti lze považovat zejména průběžnou aktualizaci Portálu a Metodiky, aktivní využívání výstupů a jejich případné začlenění do zaškolování nových pracovníků, další šíření mezi odbornou veřejnost a návaznou metodickou podporu. Důležitá je institucionální kontinuita; pokud budou vytvořené nástroje používány nejen jednotlivými pracovníky, ale stanou se součástí organizačních postupů, zvýší se pravděpodobnost, že dopady projektu přetrvají.

Projekt vytvořil předpoklady pro udržitelnost iniciovaných změn. Tyto předpoklady spočívají ve vysoké akceptaci vytvořených výstupů, v dostupnosti Portálu, ve vhodnosti Metodiky pro školení nových pracovníků a ve vytvoření podpůrných diseminačních materiálů. Skutečná udržitelnost však bude záviset na tom, zda budou výstupy po skončení projektu dále aktualizovány, zda budou aktivně využívány a zda budou organizačně ukotveny v praxi poskytovatelů odborné podpory rodičům po rozvodu nebo rozchodu.

Podrobné vyhodnocení relevantní evidence

Zjištění ukazují, že projekt vytvořil předpoklady pro dosažení udržitelnosti změn. Udržitelnost zde nelze chápat jen jako formální existenci výstupů projektu, ale především jako jejich pokračující relevanci a použitelnost v odborné praxi, schopnost podporovat přenos know-how, schopnost sloužit jako metodická opora pro stávající i nové pracovníky a schopnost přispívat k dlouhodobějšímu ukotvení porozvodového resp. porozchodového provázení.

Klíčovým předpokladem udržitelnosti je akceptace vytvořených výstupů ze strany cílové skupiny i širší odborné veřejnosti. Portál, Metodika, brožura i infografika byly v tomto ohledu hodnoceny jako srozumitelné, prakticky využitelné a profesně relevantní. Zejména Portál a Metodika dosahují vysoké ochoty doporučení (Portál dosáhl v průměru hodnoty 9,74 z 10, zatímco Metodika dosáhla 10 z 10). Takto vysoké hodnoty jsou indikátorem toho, že výstupy jsou vnímány jako kvalitní a užitečné.

Graf 16: Pravděpodobnost doporučení informačního portálu a metodiky kolegům

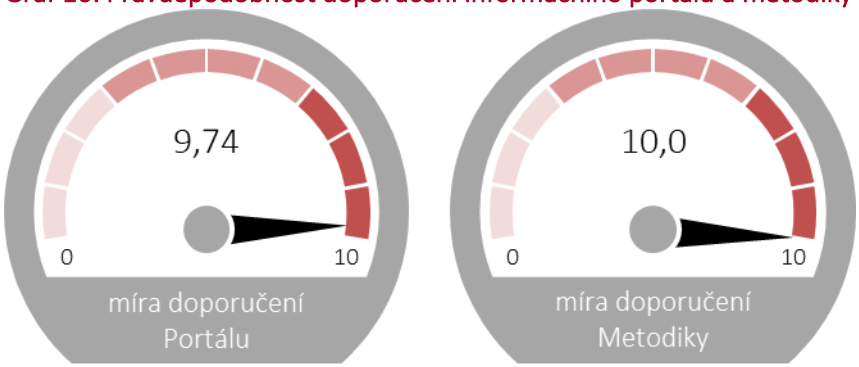

Pozn.: 1 = velmi nepravděpodobné, 10 = velmi pravděpodobné

Druhým předpokladem udržitelnosti je praktická využitelnost výstupů. Metodika i Portál byly hodnoceny jako nástroje, které mohou být začleněny do běžné práce s rodiči. Portál byl vnímán jako použitelný v praxi, usnadňující práci a podporující lepší provádění porozvodového poradenství. Metodika byla hodnocena jako důvěryhodná, praktická, obsahově konzistentní a vhodná pro zaškolení nových pracovníků.

Třetím zdrojem udržitelnosti je povaha Portálu, který je koncipován jako opakovaně využitelný informačně-edukační zdroj, k němuž se mohou vracet jak odborníci, tak rodiče. Obsahuje odborné informace, praktické nástroje, materiály ke stažení, prvky podporující sebereflexi, práci s komunikací, rodičovskou dohodou

a rodičovským plánem. Tím umožňuje, aby podpora rodičů nebyla omezena pouze na jednorázovou konzultaci, ale mohla pokračovat i mezi konzultacemi prostřednictvím domácích úkolů, odkazů na konkrétní témata nebo samostatné práce rodičů s materiály. Z hlediska udržitelnosti je podstatné, že Portál může fungovat jako dlouhodobě dostupná infrastruktura odborné práce.

Čtvrtým předpokladem udržitelnosti je diseminační potenciál brožury a infografiky. Tyto výstupy byly hodnoceny jako přehledné, srozumitelné a prakticky použitelné. Brožura plní zejména navigační a motivační funkci, pomáhá představit Portál, vysvětlit jeho strukturu a motivovat k jeho dalšímu využívání. Infografika převádí složitou logiku služby do přehledné vizuální podoby a může sloužit jako rychle uchopitelný nástroj pro vysvětlení principů porozvodového/porozchodového provázení. Oba materiály proto podporují šíření hlavních výstupů projektu mimo okruh osob přímo zapojených do pilotáže, a tím podporují udržitelnost projektu.

Pátým zdrojem udržitelnosti je změna samotné cílové skupiny. Výsledky ukazují, že projekt posílil profesní sebejistotu pracovníků, jejich schopnost používat konkrétní nástroje a jejich připravenost pracovat strukturovaně a poradensko-edukačně.

Zároveň je nutné odlišit potenciál udržitelnosti od jeho skutečného naplnění. Evaluace byla realizována v návaznosti na ukončení hlavních projektových aktivit, a proto mohla posoudit pouze předpoklady budoucího využívání výstupů, nikoli jejich dlouhodobé používání s větším časovým odstupem. Data podporují závěr, že vytvořené výstupy mají šanci být dále využívány, doporučovány a šířeny. Přímé ověření toho, zda se skutečně stanou dlouhodobou součástí běžné praxe organizací, by však vyžadovalo následný monitoring a navazující evaluaci po skončení projektu.

Vstupní rozhovory v této souvislosti identifikovaly kontextové podmínky, které by mohly skutečné naplnění udržitelnosti omezit i v situaci, kdy by byly Metodika a Portál dobře přijaty. Opakovaně tak zaznívala kapacitní dostupnost služby:

> *„Vždycky je problém ten termín… ty problémy je lepší samozřejmě řešit za tepla… je málo termínů, málo pracovníků.“* (rozhovor_12).

Z manažerské perspektivy byla obdobně zdůrazňována finanční kontinuita:

> *„Problém je, že nám na to někdo tak jako nedá peníze… potřebujeme taky někoho, kdo tam bude dlouhodoběji doprovázet tu rodinu po tom rozpadu, včetně toho dítěte.“* (rozhovor_11).

Udržitelnost a praktické využití výstupů proto nejsou výlučně jen funkcí jejich kvality a akceptace, ale významnými faktory jsou také organizační kapacity, personální kontinuita a dostupnost zdrojů pro práci s rodinami.

Hodnocení kulatých stolů jako implementační a diseminační aktivity projektu

Kulaté stoly představovaly důležitou implementační a diseminační aktivitu projektu. Nešlo o výstup ve smyslu samostatného metodického nebo informačního dokumentu, ale o důležitý nástroj implementace, diseminace a ověřování přijatelnosti vytvořených výstupů u širší odborné veřejnosti. Jejich účelem bylo představit hlavní výstupy projektu, diskutovat jejich možné využití v odborné praxi pracovníků působících v oblasti podpory rodin v rozvodové či porozvodové situaci.

Celkové hodnocení všech kulatých stolů bylo pozitivní. Průměr celkové spokojenosti se pohyboval od 3,36 v Liberci po 3,95 v Praze na čtyřbodové škále; i nejnižší hodnota tedy zůstala v pozitivním pásmu. Rozdíly mezi městy umožnily sledovat, které charakteristiky se nejvíce pojily s celkovou spokojeností účastníků.

Tabulka 4: Hodnocení Kulatých stolů I.

Dílčí charakteristika	Průměr (celý soubor)	Rozpětí mezi městy	Vztah k celkové spokojenosti
Užitečnost	3,84	3,43–4,00	velmi silný
Zajímavost	3,80	3,26–4,00	velmi silný
Přinesl nové poznatky	3,46	2,96–3,75	velmi silný
Praktická využitelnost v práci	3,77	3,65–3,95	silný
Celková organizace	3,78	3,50–4,00	slabý / nevýrazný
Vstřícnost organizátorů	3,93	3,82–4,00	slabý / nevýrazný
Možnost diskutovat	3,71	3,43–4,00	slabší až střední
Délka akce	3,66	3,48–3,91	střední
Otevřenost prezentujících	3,90	3,70–4,00	středně silný

Pozn.: průměrné hodnocení: 1 = rozhodně ne, 4 = rozhodně ano; n = 200

Celková spokojenost účastníků byla v největší míře spojena s obsahovou a praktickou hodnotou kulatých stolů. Nejsilnější vztah k celkovému hodnocení měly užitečnost, zajímavost, přínos nových poznatků a jejich praktická využitelnost v práci. Účastníci tedy neposuzovali kulaté stoly primárně podle organizačního komfortu, ale podle toho, zda jim setkání přineslo odbornou hodnotu a podněty využitelné v jejich praxi.

Organizační a komunikační aspekty byly hodnoceny pozitivně téměř ve všech městech; vstřícnost organizátorů dosáhla průměru 3,93, otevřenost prezentujících 3,90 a celková organizace 3,78. Tyto hodnoty ukazují vysoký standard realizace akcí.

Relativně nejnižší hodnocení měl přínos nových poznatků, jehož průměr činil 3,46. I tato hodnota je však vysoká. Jedním z možných vysvětlení její relativně nižší úrovně je předchozí odborná zkušenost účastníků s tématem rozvodu, rodičovského konfliktu, práce s rodinou či porozvodové podpory.

Tabulka 5: Hodnocení Kulatých stolů II.

Město	Celková spokojenost	Průměr dílčích charakteristik	Silná stránka	Slabší stránka
Brno	3,74	3,74	otevřenost prezentujících	nové poznatky
Liberec	3,36	3,54	vstřícnost organizátorů	nové poznatky
Olomouc	3,91	3,86	užitečnost, zajímavost, otevřenost	nové poznatky / organizace
Ostrava	3,94	3,89	organizace, vstřícnost, diskuse	nové poznatky/praktická využitelnost
Plzeň	3,92	3,77	užitečnost, zajímavost	organizace
Praha	3,95	3,82	vstřícnost organizátorů	délka akce
Stč. kraj	3,83	3,78	vstřícnost organizátorů	nové poznatky
Ústí nad Labem	3,60	3,71	vstřícnost organizátorů	nové poznatky
Zlín	3,76	3,72	otevřenost prezentujících	nové poznatky
Český Krumlov	3,83	3,80	organizace, vstřícnost	nové poznatky

Pozn.: průměrné hodnocení: 1 = rozhodně ne, 4 = rozhodně ano; n = 159

Nejlépe hodnocené akce proběhly v Praze, Ostravě a Olomouci. Praha dosáhla nejvyšší celkové spokojenosti a současně vysoké praktické využitelnosti. Ostrava měla mimořádně pozitivní profil z hlediska organizace, vstřícnosti a možnosti diskuse. Olomouc byla dobře hodnocena zejména z hlediska užitečnosti, zajímavosti a otevřenosti prezentujících.

Graf 17: Celková spokojenost s akcí

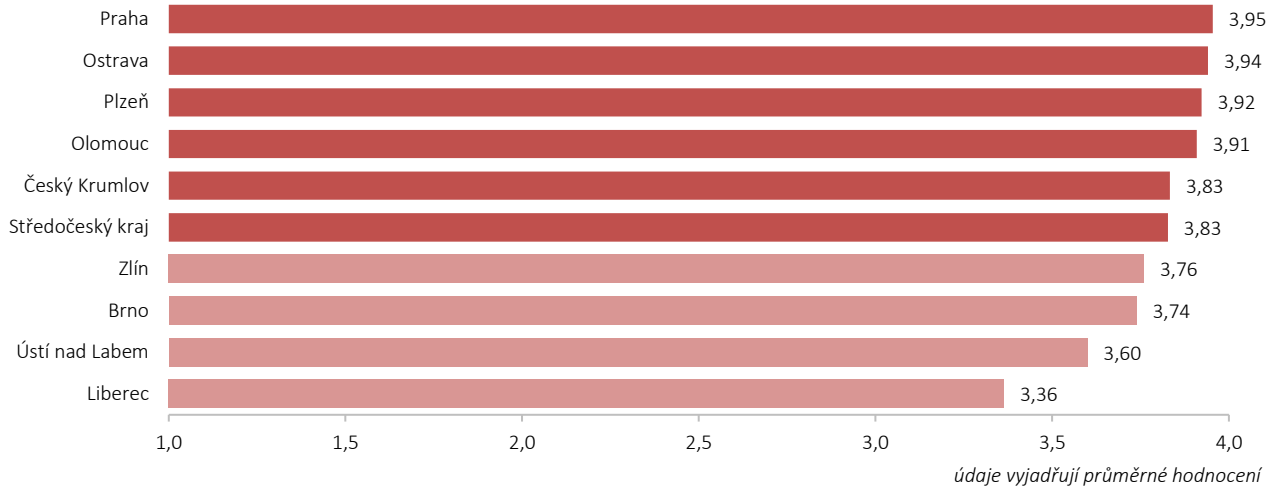

Pozn.: 1 = velmi nespokojen/a, 4 = velmi spokojen/a; n = 159

Relativně nižší celkové hodnocení bylo zaznamenáno v Liberci a Ústí nad Labem. V Liberci se jako slabší ukázal zejména přínos nových poznatků (2,96) a zajímavost (3,26), což se promítlo i do nižší celkové spokojenosti (3,36). Podobný vzorec se objevil v Ústí nad Labem, kde byla velmi dobře hodnocena vstřícnost organizátorů (4,00) i otevřenost prezentujících (3,94), zatímco nižší byla položka nových poznatků (3,21).

Zajímavý profil měla Plzeň, kde bylo celkové hodnocení vysoké (3,92), přestože organizace akce byla relativně nejslabší položkou (3,50). To naznačuje, že organizační rezervy byly převáženy vnímanou užitečností a zajímavostí setkání.

Vedle celkové spokojenosti byla sledována také pravděpodobnost doporučení obdobné akce kolegům. Průměr za celý soubor dosáhl 9,38 z 10; nejvyšší hodnota byla zaznamenána v Praze (9,86), zatímco nejnižší byla v Liberci (8,70).

Graf 18: Doporučení setkání ostatním kolegům

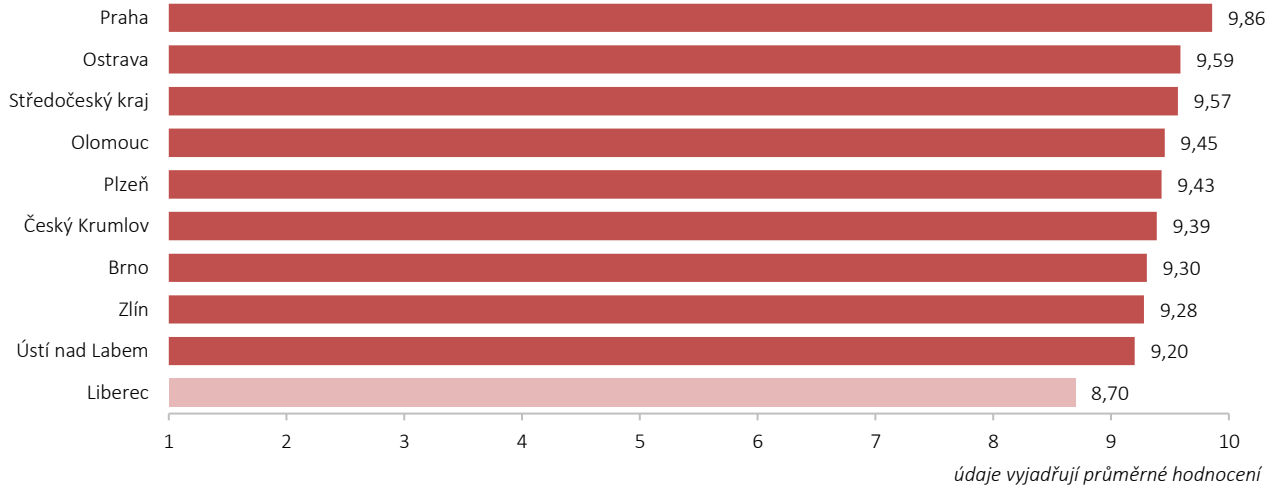

Pozn.: 1 = velmi nepravděpodobné, 10 = velmi pravděpodobné; n = 165

Celkově lze kulaté stoly hodnotit jako úspěšnou implementační a diseminační aktivitu projektu. Jejich přínos spočíval nejen v představení vytvořených výstupů, ale také v jejich odborné reflexi, praktickém ukotvení a rozšíření mezi širší odbornou veřejnost. Výsledky ukazují, že účastníci akce vnímali jako užitečné, zajímavé, dobře vedené a profesně relevantní. Zároveň se potvrdilo, že hodnocení kulatých stolů bylo spojováno s jejich obsahovou a praktickou hodnotou.

4. IMPLIKACE PRO PRAXI

Výsledky evaluace mají několik důležitých implikací pro další kroky v oblasti podpory rodičů po rozvodu nebo rozchodu.

Především se ukazuje, že porozvodové/porozchodové provázení je vhodné rozvíjet jako strukturovanou poradensko-edukační službu, nikoli pouze jako obecné poradenství reagující na aktuální konflikt rodičů. Projektové výstupy ukazují, že odborná podpora rodičů může být účinně vedena tehdy, pokud má jasnou strukturu, pracuje s potřebami dítěte, rodičovskou odpovědností, komunikací, dílčími cíli, rodičovskou dohodou a rodičovským plánem.

Metodika a Portál by měly být v praxi používány jako vzájemně propojené nástroje. Metodika poskytuje odborníkům rámec, postupy a principy práce, zatímco Portál umožňuje tyto principy přenášet do komunikace s rodiči. Odborníci mohou Portál využívat nejen jako zdroj informací, ale také jako nástroj pro zadávání domácích úkolů, podporu sebereflexe rodičů, práci s komunikačními tématy, přípravu rodičovské dohody nebo tvorbu rodičovského plánu. Tím se podpora rodičů může rozšířit za hranice jednorázových konzultací.

Klíčovým praktickým nástrojem je rodičovský plán. Výrazný nárůst jeho deklarovaného používání i sebejistoty při jeho tvorbě naznačuje, že pracovníci ho po projektu vnímají jako konkrétní a využitelný prostředek strukturace dohody rodičů. V praxi by proto měl být rodičovský plán dále podporován jako jeden z hlavních nástrojů, který pomáhá převést obecné poradenství do konkrétní dohody o každodenním fungování péče o dítě. Kvalitativní zjištění zároveň ukazují, že rodičovský plán či dohoda by neměly být chápány jako definitivní, jednorázově uzavřený výsledek. Potřeby dítěte a podmínky rodiny se v čase mění a mohou znovu otevřít dříve uzavřená témata; výrazným destabilizačním momentem může být také nová rodinná konfigurace. Pro praxi z toho vyplývá vhodnost pracovat s rodičovským plánem jako s adaptivním nástrojem, počítat s jeho průběžnou revizí a dle možností nabídnout krátkou následnou konzultaci či snadný opětovný vstup do služby při významné změně situace.

Důležitou implikací je také potřeba dále rozvíjet evidence-based přístup. Projekt ukázal, že pracovníci jsou ochotni a schopni více využívat odborně podložené poznatky, pokud jsou jim předloženy ve srozumitelné a prakticky využitelné podobě. Pro praxi to znamená, že odborné materiály by neměly zůstávat pouze v akademické nebo legislativní rovině, ale měly by být překládány do konkrétních doporučení, nástrojů, příkladů a komunikačně srozumitelných materiálů pro rodiče.

Výsledky evaluace dále ukazují, že standardizace služby nemá znamenat mechanické sjednocení prováděných intervencí; v praxi je třeba zachovat citlivost k individuální situaci každé rodiny. Standardizace by proto měla spočívat zejména ve sdílených principech, jednotném odborném jazyce, společném metodickém rámci, používání ověřených nástrojů a jasné logice vedení rodičů k dohodě, odpovědnosti a samostatnosti.

Pro organizace poskytující podporu rodinám z výsledků vyplývá potřeba organizačního ukotvení výstupů. Metodika a Portál by neměly být ponechány pouze jako individuální pomůcka pracovníků, kteří se projektu přímo účastnili. Je vhodné je začlenit do interních metodických postupů, adaptačních procesů nových pracovníků, intervizí, supervizí a kazuistických porad. Tím se zvýší šance, že dopady projektu přetrvají i při personálních změnách.

Důležitá je také oblast profesní neutrality a sebereflexe. Práce s rodiči po rozvodu nebo rozchodu je často zatížena konfliktem, emocemi a protichůdnými interpretacemi dané situace. Výsledky evaluace ukazují, že projekt posílil schopnost pracovníků oddělovat vlastní hodnoty od odborné práce, zachovávat neutrální přístup k oběma rodičům a reflektovat svou vlastní roli. Tato témata by měla zůstat součástí dalšího vzdělávání, supervize i metodického vedení.

Další praktickou implikací je potřeba rozvíjet práci s rodiči i mimo konzultaci. Portál umožňuje, aby odborníci odkazovali rodiče na konkrétní témata, nástroje a materiály, ke kterým se mohou vracet samostatně. To může zvýšit efektivitu konzultací, protože část edukace, reflexe nebo přípravy dohody může probíhat mezi jednotlivými setkáními. Tento způsob práce zároveň může posilovat odpovědnost rodičů za vlastní postup a jejich aktivní zapojení do hledání řešení. Současně je třeba počítat s tím, že míra samostatného využívání Portálu nebude u všech rodičů stejná. Už vstupní rozhovory upozorňovaly, že motivovaní rodiče si informace často aktivně dohledávají, zatímco u části klientů není hlavním problémem nedostatek informací, ale jejich nepřijetí či nízká ochota s nimi pracovat. Pro méně motivované nebo emočně zahlcené rodiče proto může být účinnější facilitované využívání Portálu, kdy pracovník vybere konkrétní obsah, doporučí ho mezi setkáními a při následné konzultaci s rodiči reflektuje jeho význam a možný převod do praxe.

Z hlediska širšího systému je vhodné podporovat další diseminaci výstupů mezi odbornou veřejnost. Kulaté stoly se ukázaly jako dobře přijímaný formát, který umožnil nejen představení výstupů, ale také jejich odbornou reflexi a praktické uchopení. Do budoucna lze doporučit pokračování odborných setkání, seminářů, workshopů nebo metodických diskusí, které by podporovaly přijetí a používání vytvořených nástrojů.

Kvalitativní evidence zároveň naznačuje, že samotná diseminace nemusí být dostačující, pokud na ni nenaváže funkční interdisciplinární koordinace. Tam, kde je cesta klienta mezi jednotlivými službami jasně nastavena, mohou se odborní pracovníci soustředit na svou roli. Pro další rozvoj lze proto vedle šíření Metodiky a Portálu doporučit také podporu společných postupů při práci s rodiči, vyjasňování rolí jednotlivých aktérů a sjednocování základních sdělení, která rodiče dostávají od soudů, OSPOD a poradenských služeb. Takováto návaznost může převést sdílený metodický rámec do systémově konzistentní praxe.

V neposlední řadě je důležité zajistit aktualizaci Metodiky a správu Portálu. Aby výstupy zůstaly důvěryhodné a prakticky využitelné, bude třeba průběžně aktualizovat odborný obsah, odkazy, legislativní souvislosti a případně doplňovat nové materiály podle potřeb praxe. Udržitelnost projektu proto závisí i na tom, zda vytvořené výstupy budou dále spravovány a rozvíjeny.

5. BIBLIOGRAFIE

1. Amato, P. R. (2010). Research on divorce: Continuing trends and new developments. Journal of Marriage and Family, 72(3), 650–666. doi:10.1111/j.1741-3737.2010.00723.x.

2. Babbie, E. R. (1995). The practice of social research. London: Wadsworth Publishing Company.

3. Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. Psychological Review, 84(2), 191–215. https://doi.org/10.1037/0033-295X.84.2.191

4. Birn, R. J. (2002). The international handbook of market research techniques. 2nd ed. London: Kogan Page Limited.

5. Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. Qualitative Research in Psychology, 3(2), 77–101. https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa

6. Braun, V., & Clarke, V. (2019). Reflecting on reflexive thematic analysis. Qualitative Research in Sport, Exercise and Health, 11(4), 589–597. https://doi.org/10.1080/2159676X.2019.1628806

7. Braun, V., & Clarke, V. (2021). One size fits all? What counts as quality practice in (reflexive) thematic analysis? Qualitative Research in Psychology, 18(3), 328–352. https://doi.org/10.1080/14780887.2020.1769238

8. Carter, N., Bryant-Lukosius, D., DiCenso, A., Blythe, J., & Neville, A. J. (2014). The use of triangulation in qualitative research. Oncology Nursing Forum, 41(5), 545–547. https://doi.org/10.1188/14.ONF.545-547

9. Ciprić, A., Hald, G. M., Strizzi, J. M., Lange, T., Austin, D., Sander, S., & Øverup, C. S. (2022). The future of divorce support: Is "digital" enough in presence of conflict? Journal of Marital and Family Therapy, 48(4), 1128–1146. doi:10.1111/jmft.12588.

10. Clarke, A. (1999). Evaluation Research. London: Sage.

11. Corbin, J. M., & Strauss, A. (1990). Grounded theory research: Procedures, canons, and evaluative criteria. Qualitative Sociology, 13, 3–21. https://doi.org/10.1007/BF00988593

12. DiCicco-Bloom, B., & Crabtree, B. F. (2006). The qualitative research interview. Medical Education, 40(4), 314–321. https://doi.org/10.1111/j.1365-2929.2006.02418.x

13. Donaldson, S. I., Christie, Ch. A., Mark, M. M. (eds.). (2009). What Counts as Credible Evidence in Applied Research and Evaluation Practice? London, SAGE Publishing. ISBN 978-1-4129-5707-6.

14. Fackrell, T. A., Hawkins, A. J., & Kay, N. M. (2011). How effective are court-affiliated divorcing parents education programs? A meta-analytic study. Family Court Review, 49(1), 107–119. doi:10.1111/j.1744-1617.2010.01356.x.

15. Feinberg, M. E. (2003). The internal structure and ecological context of coparenting: A framework for research and intervention. Parenting, 3(2), 95–131. doi:10.1207/S15327922PAR0302_01.

16. Guest, G., Bunce, A., & Johnson, L. (2006). How many interviews are enough? An experiment with data saturation and variability. Field Methods, 18(1), 59–82. https://doi.org/10.1177/1525822X05279903

17. Guyette, E., & Harris, S. M. (2024). The impact of divorce education programs on co-parental conflict: Review of programs with parent follow-up reports. Family Court Review, 62(3), 542–561. doi:10.1111/fcre.12797.

18. Harold, G. T., & Sellers, R. (2018). Annual Research Review: Interparental conflict and youth psychopathology: An evidence review and practice focused update. Journal of Child Psychology and Psychiatry, 59(4), 374–402. doi:10.1111/jcpp.12893.

19. Hennink, M. M., Kaiser, B. N., & Marconi, V. C. (2017). Code saturation versus meaning saturation: How many interviews are enough? Qualitative Health Research, 27(4), 591–608. https://doi.org/10.1177/1049732316665344

20. Hennink, M., & Kaiser, B. N. (2022). Sample sizes for saturation in qualitative research: A systematic review of empirical tests. Social Science & Medicine, 292, 114523. https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2021.114523

21. Herrero, M., Roca, P., Cormenzana, S., & Martínez-Pampliega, A. (2023). The efficacy of postdivorce intervention programs for children: A meta-analytical review. Family Process, 62(1), 74–93. doi:10.1111/famp.12807.

22. Charmaz, K. (2017). The power of constructivist grounded theory for critical inquiry. Qualitative Inquiry, 23(1), 34–45. https://doi.org/10.1177/1077800416657105

23. Chen, H-T. (2005). Practical program Evaluation: Assessing and Improving Planning, Impelmentation, and Effectiveness. London: Sage Methods.

24. Kelly, J. B., & Emery, R. E. (2003). Children's adjustment following divorce: Risk and resilience perspectives. Family Relations, 52(4), 352–362. doi:10.1111/j.1741-3729.2003.00352.x.

25. Kerlinger, F. N. a Lee, H. B. (2000). Foundations of behavioral research. Fourth edition. Australia: Cengage Learning. ISBN 0-15-507897-6.

26. Lansford, J. E. (2009). Parental divorce and children's adjustment. Perspectives on Psychological Science, 4(2), 140–152. doi:10.1111/j.1745-6924.2009.01114.x.

27. Neuendorf, K.A. (2002). The content analysis guidebook. Thousand Oaks: SAGE Publications. ISBN 0-7619-1978-3.

28. O'Brien, B. C., Harris, I. B., Beckman, T. J., Reed, D. A., & Cook, D. A. (2014). Standards for reporting qualitative research: A synthesis of recommendations. Academic Medicine, 89(9), 1245–1251. https://doi.org/10.1097/ACM.0000000000000388

29. Patton, M. Q. (1990). Qualitative Evaluation and Research Methods (2nd ed.). Sage.

30. Pawson, R. (1989). A measure for measures: a manifesto for empirical sociology. London: Routledge. International library of sociology. ISBN 0-415-02659-8.

31. Pope, C., Ziebland, S., & Mays, N. (2000). Analysing qualitative data. BMJ, 320(7227), 114–116. https://doi.org/10.1136/bmj.320.7227.114

32. Rallis, S. F. & Rossman, G. B. (2003). Mixed methods in evaluation contexts: a pragmatic Framework, In: Handbook of Mixed Methods in Social and Behavioral Research, Eds. Tashakori & C. Tedllie. London: Sage.

33. Remr, J. (2013). Srovnání vybraných přístupů k realizaci evaluací. Evaluační teorie a praxe, 1(1): 29-52.

34. Remr, J. (2015). Honba za vyšší návratností. Stojí opravdu za to? Evaluační teorie a praxe, 3(1): 33–59.

35. Remr, J. (2015). Participativně založené evaluační přístupy. Evaluační teorie a praxe, 3(2): 79–100.

36. Remr, J. (2018). Methodological Peculiarities of Needs Assessment. Evaluační teorie a praxe, 6(2): 33–52.

37. Remr, J. (2023). Assessing System Justification in Czech Population Using the System Justification Scale. European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education, 13(9), 1801-1814. https://doi.org/10.3390/ejihpe13090131

38. Remr, J. (2023). Development of the Scale for Measuring Perceived Daily Life Disruption. Healthcare, 11(6), 874. https://doi.org/10.3390/healthcare11060874

39. Remr, J. (2026). Commitment to Self-Tracking Among Wearable-Device Users: Validation of the C2ST Scale and Known-Groups Evidence. European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education, 16(2), 26. https://doi.org/10.3390/ejihpe16020026

40. Remr, J. (2026). Psychometric Validation of the Caregiver Preparedness Scale in a Population-Based Sample. Nursing Reports, 16(4), 115. https://doi.org/10.3390/nursrep16040115

41. Rossi, P. H. & Freeman, H. E. (1993). Evaluation: A systematic approach (5th ed.). Newbury Park, CA: Sage.

42. Saini, M. A., & Corrente, S. (2024). Educating for change: A meta-analysis of education programs for separating and divorcing parents. Family Court Review, 62(3), 512–541. doi:10.1111/fcre.12801.

43. Sandler, I., Gunn, H., Mazza, G., Tein, J.-Y., Wolchik, S., Berkel, C., Jones, S., & Porter, M. (2018). Effects of a program to promote high quality parenting by divorced and separated fathers. Prevention Science, 19(4), 538–548. doi:10.1007/s11121-017-0841-x.

44. Sandler, I., Wolchik, S. A., Mazza, G., Gunn, H., Tein, J.-Y., Berkel, C., Jones, S., & Porter, M. (2020). Randomized effectiveness trial of the New Beginnings Program for divorced families with children and adolescents. Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology, 49(1), 60–78. doi:10.1080/15374416.2018.1540008.

45. Schramm, D. G., & Becher, E. H. (2020). Common practices for divorce education. Family Relations, 69(3), 543–558. doi:10.1111/fare.12444.

46. Sigal, A., Sandler, I., Wolchik, S., & Braver, S. (2011). Do parent education programs promote healthy postdivorce parenting? Critical distinctions and a review of the evidence. Family Court Review, 49(1), 120–139. doi:10.1111/j.1744-1617.2010.01357.x.

47. Tong, A., Sainsbury, P., & Craig, J. (2007). Consolidated criteria for reporting qualitative research (COREQ): A 32-item checklist for interviews and focus groups. International Journal for Quality in Health Care, 19(6), 349–357. https://doi.org/10.1093/intqhc/mzm042

48. Tracy, S. J. (2010). Qualitative quality: Eight “big-tent” criteria for excellent qualitative research. Qualitative Inquiry, 16(10), 837–851. https://doi.org/10.1177/1077800410383121

49. Wildemuth, B. M. (2009). Applications of social research methods to questions in information and library science. Westport, CT: Libraries Unlimited, ISBN 9781591585039.

50. Wolchik, S. A., Sandler, I. N., Tein, J.-Y., Mahrer, N. E., Millsap, R. E., Winslow, E., Vélez, C., Porter, M. M., Luecken, L. J., & Reed, A. (2013). Fifteen-year follow-up of a randomized trial of a preventive intervention for divorced families: Effects on mental health and substance use outcomes in young adulthood. Journal of Consulting and Clinical Psychology, 81(4), 660–673. doi:10.1037/a0033235.

51. Wolchik, S. A., Schenck, C. E., & Sandler, I. N. (2009). Promoting resilience in youth from divorced families: Lessons learned from experimental trials of the New Beginnings Program. Journal of Personality, 77(6), 1833–1868. doi:10.1111/j.1467-6494.2009.00602.x.

6. PŘÍLOHY

KVALITATIVNÍ VÝZKUM

VSTUPNÍ ŠETŘENÍ

VÝSTUPNÍ ŠETŘENÍ

HODNOCENÍ AKCE ZAMĚŘENÉ NA PŘEDÁNÍ KNOW-HOW

ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ KULATÉHO STOLU – LIBEREC

ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ KULATÉHO STOLU – STŘEDOČESKÝ KRAJ

ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ KULATÉHO STOLU – PRAHA

ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ KULATÉHO STOLU – OLOMOUC

ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ KULATÉHO STOLU – ÚSTÍ NAD LABEM

ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ KULATÉHO STOLU – PLZEŇ

ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ KULATÉHO STOLU – BRNO

ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ KULATÉHO STOLU – OSTRAVA

ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ KULATÉHO STOLU – ZLÍN

ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ KULATÉHO STOLU – ČESKÝ KRUMLOV

STANDARDIZACE A VYMEZENÍ POROZVODOVÉHO/ROZCHODOVÉHO PROVÁZENÍ

ZÁVĚREČNÁ EVALUAČNÍ ZPRÁVA

ČERVEN 2026